

Prądnik. Prace Muz. Szafera	31	99–134	2021
-----------------------------	----	--------	------

ANNA KLASA¹, ANNA SOŁTYS-LELEK²

Ojcowski Park Narodowy
Ojców 9, 32-045 Sułoszowa
e-mail: ¹anna_klasa@wp.pl, ²ana_soltys@wp.pl

DZIAŁALNOŚĆ NAUKOWA W OJCOWSKIM PARKU NARODOWYM W LATACH 1965–2020

Research activity in the Ojców National Park in 1965–2020

Abstract. The article presents the history of research activity in the Ojców National Park, initially carried out as part of the museum established in 1965, and then in the park's research division. It also provides information on the conferences, sessions, and symposia organized, and on publishing activity.

Key words: research topics, science session, nature museum, science, national park

WSTĘP

Celem artykułu jest udokumentowanie ponad 50-letniej działalności naukowej Ojcowskiego Parku Narodowego (OPN), realizowanej początkowo w ramach Muzeum utworzonego w Ojcowie w 1965 roku (od 1972 roku im. prof. Władysława Szafera), a następnie w Pracowni Naukowo-Badawczej (od 2019 roku Pracowni Naukowo-Edukacyjnej). Materiałem wyjściowym do opracowania były okresowe sprawozdania z działalności Muzeum, w tym prezentowane m.in. na sesjach naukowych (Partyka, 1984a, 1984b, 1985a, 1986, 1990, 2010a, 2010b, 2017; Partyka & Klasa, 1989; Partyka & Wołk, 1981) oraz sporządzane corocznie w latach 1993–2016 „Analizy działalności OPN”, a także kwerenda literatury.

HISTORIA

Po utworzeniu w 1956 roku Ojcowskiego Parku Narodowego, powstała potrzeba stworzenia placówki naukowo-dydaktycznej pełniącej rolę podstawowego instrumentu w realizacji najważniejszych celów Parku. W 1965 roku utworzono Muzeum Ojcowskiego Parku Narodowego, którego działalność miała według założeń tworzyć podstawy m.in. do badań naukowych. Od roku 1985 pełniło ono już rolę placówki naukowej na potrzeby OPN. Prace naukowe realizowane w ramach Muzeum obejmowały całokształt problematyki związanej ze statutowymi celami Ojcowskiego Parku Narodowego. Tematyka badań własnych pracowników Muzeum była ściśle związana z potrzebami Parku oraz przyczyniała

się do poznawania i rozwiązywania jego problemów przestrzennych oraz związanych z ochroną przyrody (Partyka, 1990). Pracownicy naukowcy zatrudnieni w pionie Muzeum stanowili odpowiednik pracowni naukowo-badawczych tworzonych w niektórych parkach narodowych (Biderman & Partyka, 1988). Takie stanowisko wyrażała także Rada Parku w latach 1963–1970 uważając, że nie ma potrzeby powoływania w OPN tego rodzaju placówki, nadrzędnej w stosunku do Muzeum (Partyka, 1985). Jednak po objęciu funkcji zastępcy dyrektora przez Józefa Partykę w 1992 r. wyodrębniła się Pracownia Naukowo-Badawcza (PNB). Rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie Ojcowskiego Parku Narodowego z dnia 8 sierpnia 1997 r. (Dz.U. Nr 99 z dnia 21 sierpnia 1997 r., poz. 607) określiło nową strukturę organizacyjną OPN. Pracownia NB podlegała pod Muzeum i liczyła wówczas 5 osób. W kolejnym statucie OPN z 2013 r. Pracownia podlegała bezpośrednio pod zastępcę dyrektora, a rola Muzeum została ograniczona do Ekspozycji Przyrodniczej. Od 2019 roku funkcjonuje ona pod nazwą Pracownia Naukowo-Edukacyjna (dalej PNE), zgodnie z aktualnym schematem organizacyjnym OPN. Pracownia Ojcowskiego Parku Narodowego od momentu powstania do dziś mieści się w budynku „Hotel pod Łokietkiem” (ryc. 1).

DZIAŁALNOŚĆ NAUKOWA OPN

Pracownicy PNE Ojcowskiego Parku Narodowego realizowali własne tematy badawcze w ramach swoich obowiązków służbowych. Dotyczyły one głównie ekologicznych podstaw ochrony czynnej muraw kserotermicznych oraz flory; tj. inwentaryzacji zagrożonych gatunków roślin oraz gatunków inwazyjnych, a z dziedziny zoologii badano skład gatunkowy wybranych grup owadów słabo poznanych w Parku (muchówek, pluskwiaków i żądłówek). Od chwili utworzenia Parku do 2018 roku prowadzony był też monitoring warunków meteorologicznych, w ramach którego mierzono temperaturę i wilgotność powietrza, temperaturę gleby oraz wielkość opadu atmosferycznego. Szczegółowe przedstawienie tematów badawczych podano niżej.

Poza tym, pracownicy PNE realizowali zadania związane z udostępnieniem terenu Parku do badań; tj. koordynowali prowadzone tutaj prace naukowe, inspirowali do badań, oferowali pomoc w zakresie dostępu do piśmiennictwa dotyczącego Parku, a czasem także pomoc lub nadzór prac w terenie.

W Pracowni prowadzona była także ewidencja prac badawczych realizowanych na terenie Parku, gromadzona dokumentacja naukowa tj.: wyniki badań, publikacje, dokumentacja fotograficzna – we współpracy z Działem ds. Udostępniania. W ramach Pracowni udostępniano także zbiory biblioteczne oraz gromadzono zbiory dowodowe: entomologiczne i zielnikowe. W ramach tzw. działalności własnej inwentaryzowano i prowadzono monitoring zasobów przyrodniczych Parku, obserwacje zmian zachodzących w ekosystemach Parku i prace nad wykazem flory i fauny OPN. Badano także zgrupowania owadów Parku na tle innych parków narodowych południowej Polski. PNE stanowiła i stanowi nadal, przede wszystkim osłonę naukową działań ochronnych Parku, współpracując z Działem ds. Ochrony Przyrody. Pracownicy tego działu brali udział w opracowywaniu zadań ochronnych i planu ochrony zatwierdzonego rozporządzeniem Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 6 lipca 2021 r. (Dz.U. poz. 1432), składali wnioski o dofinansowanie działań ochronnych i badawcze oraz zajmowali się ich obsługą zarówno od strony merytorycznej, jak i finansowej. Pracownicy PNE zajmowali się także opiniowaniem wniosków

Ryc. 1. Hotel pod Łokietkiem – siedziba Pracowni Naukowo-Edukacyjnej. Fot. R. Cieślik, 2010 r.

Fig. 1. „Hotel pod Łokietkiem – headquarters of Research and Education Laboratory. Photo by R. Cieślik, 2010

badawczych oraz planów zagospodarowania przestrzennego. Od 1990 roku Park wydaje rocznik naukowy pt. „Prądnik. Prace i Materiały Muzeum im prof. Władysława Szafera”, redagowany przy współdziałaniu Pracowni (Partyka, 2020).

PRACOWNICY PARKU PROWADZĄCY BADANIA NAUKOWE W OPN

Od początku istnienia Parku 10 pracowników wykonywało na jego terenie prace badawcze. Głównie byli oni związani z PNE (wcześniej z Muzeum). Byli to:

- Józef Partyka (JP) – geograf, zatrudniony od 1970 do 2018 roku, najpierw jako stażysta, następnie kustosz Muzeum, pracownik naukowo-badawczy, od 1986 roku – kustosz Muzeum i adiunkt d/s naukowo-badawczych; od 1 maja 1992 roku z-ca dyrektora Parku i kustosz Muzeum; od 1984 roku koordynował działalność wydawniczą OPN; od 1990 roku redaktor naczelny czasopisma „Prądnik. Prace i Materiały Muzeum im. prof. Władysława Szafera”;
- Bogdan Wiśniowski (BW) – leśnik, zatrudniony od 1989 do 2017 roku, początkowo jako adiunkt naukowo-badawczy, od 1994 roku p.o. kierownika PNB, a następnie w latach 1996–2017 kierownik PNB;
- Anna Klasa (AK) – biolog, zatrudniona od 1986 roku, najpierw jako referent, starszy asystent, następnie adiunkt ds. dokumentacji naukowej, adiunkt, od 2018 roku kierownik PNE (ryc. 2);
- Wojciech Bąba (WB) – biolog, pracował w latach 1996–2000, jako asystent naukowo-badawczy;

- Anna Sołtys-Lelek (AS, AS-L) – biolog, pracuje od 2001 roku, najpierw jako asystent naukowo-badawczy, następnie adiunkt (ryc. 3);
- Jakub Baran (JB) – leśnik, od 2008 r. pracował w Straży Parku, w latach 2016–2017 był asystentem w PNB, od 2018 r. na stanowisku zastępcy dyrektora;
- Andrzej W. Biderman (AB) – biolog, pracował w Parku w latach 1984–1999;
- Janusz Baryła – botanik, pracował w Pracowni w latach 2002–2006 jako referent ds. dokumentacji naukowej;
- Lech Buchholz – leśnik, pracował w OPN od 1999 do 2006 roku, jako specjalista d/s dydaktyki;
- Alicja Fischer (wcześniej A. Subel) – biolog, pracuje w OPN od 2008 r. jako: st. referent, specjalista, starszy specjalista, główny specjalista ds. edukacji; od 2019 roku jako główny specjalista ds. Udostępniania Parku.

Sześciu pracowników obroniło w okresie zatrudnienia w OPN prace doktorskie. Byli to:

- mgr Józef Partyka – 16 stycznia 1997 r. w Instytucie Geografii UJ (tytuł pracy: „Zmiany w użytkowaniu ziemi na obszarze OPN w ciągu XIX i XX w.”). Promotorem pracy był prof. dr hab. inż. Czesław Guzik.

- mgr inż. Bogdan Wiśniowski – 8 listopada 2000 r. w Instytucie Ewolucji i Systematyki Zwierząt PAN w Krakowie („Tiphiiidae, Sapygidae, Mutillidae, Pompilidae, Eumenidae, Vespidae i Sphecidae (Hymenoptera: Aculeata) Ojcowskiego Parku Narodowego na tle Polski”). Promotorem pracy była prof. dr hab. Mirosława Dylewska.

Ponadto 8 maja 2013 r. dr inż. Bogdan Wiśniowski uzyskał stopień naukowy doktora habilitowanego na Wydziale Geograficzno-Biologicznym Uniwersytetu Pedagogicznego im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie.

- inż. Lech Buchholz – 22 maja 2000 r. na Akademii Rolniczej im. Augusta Cieszkowskiego w Poznaniu („Chrzążce z nadrodziny sprężyków (Coleoptera: Elateroidea) rezerwatu leśno-stepowego w Bielinku nad Odrą”). Jej promotorem był prof. dr hab. Janusz Nowacki.

- mgr Anna Klasa – 28 lutego 2002 r. w Instytucie Ewolucji i Systematyki Zwierząt PAN w Krakowie („Muchówki z nadrodziny Tephritoidea Ojcowskiego Parku Narodowego oraz Babiej Góry i Pienin”). Promotorem pracy był doc. dr hab. Wiesław Krzemiński.

- mgr Anna Sołtys-Lelek – 15 maja 2008 r. na Uniwersytecie Pedagogicznym w Krakowie („Chorologia krytycznych rodzajów – *Crataegus* L., *Rosa* L., *Rubus* L., na Wyżynie Krakowsko-Częstochowskiej”). Promotorem pracy był dr hab. Ryszard Popek.

- mgr inż. Jakub Baran – 12 listopada 2020 r. na Wydziale Leśnym UR w Krakowie („Analiza zróżnicowania gatunkowego i strukturalnego jaworzyn w lasach gospodarczych i obszarach chronionych”). Promotorem pracy był dr hab. inż. Jan Bodziarczyk, prof. URK.

Dwóch pracowników otrzymało trzy granty przydzielane przez Komitet Badań Naukowych (później przemianowany na Narodowe Centrum Nauki) na swoje badania: A. Klasa – na realizację pracy doktorskiej oraz B. Wiśniowski na realizację dwóch monografii dotyczących błonkówek z rodzin: nasteczników – „Spider-hunting wasps (Hymenoptera: Pompilidae of Poland”) i zlotolitek - „Cuckoo wasps (Hymenoptera: Chrysididae) of Poland”.

Oprócz wyżej wymienionych osób w skład Pracowni wchodziły również dwie dokumentalistki: Róża Biderman – w latach 1990–1992, następnie Katarzyna Brzyska, w latach 1992–2017 oraz Elżbieta Suchanek, która jest bibliotekarką od 1996 r.

Ryc. 2. Anna Klasa w Wąwozie Korytania. Fot. M. Palaczyk, 2013 rok

Fig. 2. Anna Klasa in Korytania Gorge. Photo by M. Palaczyk, 2013

W 2005 roku do PNE dołączył mgr Tadeusz Kowalski – plastyk, zatrudniony początkowo na stanowisku kustosza, a potem specjalisty ds. ekspozycji i informacji wizualnej, a w 2006 roku przyjęto mgr. Ryszarda Twardego – geografa, który początkowo pracował jako starszy referent, a następnie jako główny specjalista ds. GIS.

TEMATY BADAWCZE PRACOWNIKÓW

W latach 1986–2019 realizowano następujące tematy badawcze, często w kooperacji z naukowcami z różnych placówek naukowych:

- z dziedziny botaniki: Czerwona lista flory naczyniowej OPN (AB); Biologia i zagrożenie macierzanki wczesnej *Thymus praecox* (AB); Róże (*Rosa* L.) i głogi (*Crataegus* L.) Ojcowskiego Parku Narodowego (AS); Chorologia krytycznych rodzajów *Rosa* L., *Rubus* L., i *Crataegus* L. na Wyżynie Krakowsko-Częstochowskiej (AS); Gatunki drzew i krzewów obcego pochodzenia na obszarze OPN (AS, B. Barabasz-Krasny); Gatunki obcego pochodzenia; w tym gatunki inwazyjne we florze OPN (AS); Kenofity OPN (AS); Flora segetalna pól uprawnych w otulinie OPN (AS-L); Badania sosen reliktowych (*Pinus sylvestris*) z terenu OPN (AK, L. Urbaniak); *Impatiens glandulifera* Royle w zbiorowiskach roślinnych OPN (AS-L); Badania fizjologiczne *Thymus praecox* w OPN (AS-L, B. Barabasz-Krasny); Badania nad występowaniem storczyków w OPN (AS-L, Z. Gajewski);
- z dziedziny leśnictwa: Struktura drzewostanu na stałej powierzchni badawczej Chełmowa Góra w OPN (BW); Ekologia jaworzyn (JB, Jan Bodzierzcyk, R. Pielech);

Ryc. 3. Anna Sołtys-Lelek w Dolinie Zachwytu. Fot. A. Klasa, 2015 rok.

Fig. 3. Anna Sołtys-Lelek in „Dolina Zachwytu”. Photo by A. Klasa, 2015

– z dziedziny geografii: Waloryzacja rzeźby „Doliny Raclawki” (JP); Chemizm wód Prądnika i Saspówki w granicach OPN (JP, W. Krawczyk); Zmiany w użytkowaniu ziemi na obszarze OPN w ciągu XIX i XX wieku (JP);

– z dziedziny zoologii: Monitoring populacji bobra europejskiego *Castor fiber* na terenie OPN (AK); Inwentaryzacja wybranych rodzin błonkówek (Hymenoptera) OPN (BW); Żądłowki (Hymenoptera, Aculeata) OPN (BW); Ochrona płazów OPN (AK); Inwentaryzacja wybranych rodzin muchówek (Diptera) OPN (AK, A. Palaczyk); Motyle mniejsze Microlepidoptera w zbiorach muzeum OPN (BW, AK); Pallopteridae OPN (AK); Muchówki z nadrodziny Tephritoidea Ojcowskiego Parku Narodowego oraz Babiej Góry i Pienin (AK); Mączliki (Aleyrodidae, Homoptera) OPN i ich pasożytnicy (AK, BW); Entomofauna kwiatostanów *Centaurea* sp. Ojcowskiego i Pienińskiego P.N. (AK, BW); Wpływ ruchu samochodowego na śmiertelność płazów na drodze w Pieskowej Skale (AK, A. Subel, D. Kubisz); Nasionnicowate (Tephritidae, Diptera) Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej (AK); Rączycowate (Tachinidae) Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej (AK, C. Bystrowski); Żądłowki (Hymenoptera, Aculeata) Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej (BW); Żądłowki (Hymenoptera, Aculeata) Kampinoskiego Parku Narodowego (BW, K. Szczepko, D. Marczak); Zgrupowania wybranych rodzin żądłówek zbiorowisk dolnośląskich PN Magurskiego i Gorczańskiego (BW, K. Werstak); żądłowki (Hymenoptera, Aculeata) Gorczańskiego PN (BW, K. Werstak); Wydra (*Lutra lutra*) w OPN (AK, K. Chruszcz, I. Wierzbowska); Ssaki (Mammalia) OPN (AK, I. Wierzbowska); Nastecznikowate (Hymenoptera, Pompilidae) Polski (BW); Stanowiska bobrów *Castor fiber* L. w Dolinie Saspowskiej (OPN) w latach 2005–2007

w porównaniu z latami 1985–1992 (AK, JP); Złotolitkowate (Hymenoptera: Chrysididae) Polski (BW); Koliszki (Psyllodea; Hemiptera) Ojcowskiego Parku Narodowego (AK, J. Drohojowska); Monitoring cykad na terenie OPN (AK);

– z dziedziny ekologii: Ekologiczne podstawy ochrony aktywnej i kształtowania ekosystemów muraw kserotermicznych w OPN (WB); Monitoring stałych powierzchni badawczych w zbiorowiskach łąkowych w Dolinie Prądnika (WB); Ocena efektywności zabiegów ochrony czynnej zbiorowisk nieleśnych OPN na podstawie monitoringu dzikich pszczołowatych (Hymenoptera: Anthophila) (BW, K. Werstak); Ocena skuteczności zabiegów aktywnej ochrony muraw kserotermicznych w Grodzisku i Górkowej Skale (AS, BW, AK, B. Barabasz-Krasny); Ocena stanu populacji gatunków specjalnej troski (zagrożonych wyginięciem) na terenie OPN (AS, BW, AK); Struktura i rozmieszczenie zbiorowisk roślinnych w zależności od warunków mikroklimatu w OPN (AS-L, Z. Caputa); Ocena efektywności ochrony przed antropopresją stref nisz źródłkowych (elementy biotyczne i abiotyczne) w OPN i jego otulinie (AS-L, J. Rózkowski); Monitoring liczebności składu gatunkowego trzmieli OPN (BW); Ocena skuteczności ochrony czynnej w Pienińskim Parku Narodowym na podstawie analizy składu gatunkowego i liczebności trzmieli (Hymenoptera: Apinae) (BW, W. Celary); Wpływ *Impatens glandulifera* Royle na roślinność w zbiorowiskach roślinnych OPN (AS-L, B. Barabasz-Krasny); Hydromorfologiczna i botaniczna ocena wpływu zróżnicowanej antropopresji na wody i przybrzeżną strefę potoku Prądnik w OPN i jego otulinie (AS-L, J. Rózkowski); Monitoring wybranych grup flory i fauny na pozwałowych powierzchniach badawczych w grądzie i w buczynie w dolinie Sąspowskiej (BW, AK, AS-L, A. Drozdowicz, P. Chachula, P. Czarnota, B. Fojcik); Monitoring błonkówek *Andresa agilissima*, *Hoplitis andrenoides*, *Osmia cerinthidis* na terenie Pienińskiego Parku Narodowego (BW, W. Celary); Zbiorowiska leśne OPN – zróżnicowanie gatunkowe, stan zachowania, zagrożenia, możliwości ochrony (AS-L)

– z dziedziny ochrona środowiska: Zanieczyszczenia opadów atmosferycznych na obszarze OPN (JP, M. Leśniok);

KOORDYNACJA BADAŃ

Od 1975 r. rozpoczęła się koordynacja działalności pracowników naukowych parków narodowych, polegająca na wdrażaniu wspólnych tematów badawczych. Pierwszym koordynatorem tej działalności był prof. Aleksander Sokołowski (pracujący w Zakładzie Lasów Naturalnych IBL w Białowieży), a autorem pilotażowego projektu – jego pracownik – dr Krzysztof Wołk, ornitolog. Zaproponował on temat dotyczący zasiedlenia przez szpaki budek rozwieszonych dla tego gatunku. Dr K. Wołk osobiście wizytował OPN 25 listopada 1975 r. uzgadniając szczegóły programu (inf. ustna J. Partyka). Budki zamówiono w Babiogórskim PN, przywieziono na początku marca 1976 r. i rozwieszono: koło dyrekcji OPN i na Złotej Górze, na skraju lasu przy ówczesnej obszernej polanie w rejonie skały Krzykała. Corocznie sprawdzano zasiedlanie budek i wysyłano informacje do Białowieży. Program trwał kilka lat, jednak nie wszystkie Parki go podjęły i niefortunnie nie zakończył się żadnym raportem podsumowującym wyniki badań (Partyka 2010b). W 1976 r. prof. Sokołowski wizytował wszystkie parki narodowe; w OPN był latem 1976 roku. Od tego czasu zaczęły się coroczne spotkania pracowników naukowych w poszczególnych parkach narodowych. Pierwsze spotkanie odbyło się wiosną 1977 roku w Sękocinie w siedzibie IBL,

a potem w kolejnych parkach: Wielkopolskim – w 1978 r., Świętokrzyskim – 1979 r., Roztoczańskim – 1981 r., Ojcowskim – 1982 r., Świętokrzyskim – 1983 r., Karkonoskim – 1984 r., Tatrzańskim – 1985 r. Prof. A. Sokołowski zainicjował zakładanie tzw. powierzchni badawczych, do śledzenia wieloletnich zmian roślinności i innych badań. Pierwszą z nich demonstrowano w Roztoczańskim PN w 1981 r. W OPN powierzchnia badawcza została założona w 1983 r. na Chełmowej Górze, następne – w kompleksie skalnym Czyżówki i na Grodzisku (Michalik, 2003). Po prof. Sokołowskim, począwszy od czerwca 1989 roku funkcję koordynatora pełniło 10 osób (Pijanowska & Kucharzyk, 2004). Najpierw objęła ją prof. Ewa Symonides, a po niej doc. Joanna Pijanowska, następnie dr Dorota Zawadzka oraz dr Jacek Wasilewski i in., a w połowie lat. 90. XX w. – prof. Andrzej Grzywacz (ówczesny Główny Konserwator Przyrody). W zamierzeniu koordynatorzy mieli pomagać w prowadzeniu badań przez pracowników naukowych parków, ułatwiać dostęp do literatury.

Największy wpływ na działalność pracowni naukowych w parkach narodowych wywarła prof. E. Symonides, sprawująca urząd w czasie istnienia Krajowego Zarządu Parków Narodowych (działającego w latach 1990–2004). Uważała ona pracownię naukową za niezbędne w strukturze Parku (Symonides, 1992, 1993, 2002). W czasie jej kadencji pracownicy naukowcy podlegali ocenie na podstawie opublikowanych prac, mieli obowiązek uzyskania stopnia naukowego, przynajmniej doktora, ale otrzymali też pewne przywileje (dłuższy urlop wypoczynkowy, który miał być przeznaczony w części na cele badawcze, półroczny urlop na przygotowanie rozprawy doktorskiej lub habilitacyjnej, stypendium). Uważała ona za konieczną specjalizację w wybranej dziedzinie przyrodniczej przydatnej dla Parku (np. zoologia, botanika, ekologia, leśnictwo), która umożliwi uzyskanie stopnia naukowego. Było to zupełnie inne podejście od modnego i rozpowszechnianego w tym czasie poglądu wielu osób, uważających, że wąski specjalista jest niepotrzebny w parku, a nawet szkodliwy. Z drugiej strony dyskutowano wtedy także, aby w perspektywie wykorzystać pracowników o określonej specjalizacji jednego parku w innych parkach, a nawet stworzyć z nich instytut naukowy (Partyka 2010b; Pijanowska, Kucharzyk, 2004). Prof. Symonides (2002) uważała, że status pracownika naukowego parku narodowego nie powinien się niczym różnić od statusu pracowników instytutów naukowych.

BIBLIOTEKA

Księgozbiór biblioteki zaczęto gromadzić wkrótce po utworzeniu Ojcowskiego Parku Narodowego (1956 r.), znacznie powiększając go od 1971 roku głównie o wydawnictwa przyrodnicze, zwłaszcza dotyczące obszaru OPN („oycoviana”). W zbiorach biblioteki znajdują się także nadbitki autorskie osób wykonujących badania naukowego oraz wiele reprodukcji (kserokopii) starszych wydawnictw o znaczeniu historycznym zwłaszcza sprzed utworzenia OPN, w tym publikacje XIX-wieczne. W sierpniu 2020 r. w bibliotece było 17244 tomów książek i czasopism. Zbiory biblioteczne są udostępniane osobom spoza Parku jedynie w czytelnii. Z księgozbioru korzystają głównie osoby prowadzące badania na tym terenie oraz pracownicy Parku.

WSPÓŁPRACA ZAGRANICZNA

W ramach współpracy międzynarodowej OPN podpisał kilka umów stowarzyszeniowych:

- 16 kwietnia 1993 r. w Bakewell (Anglia) podpisano umowę o stowarzyszeniu Peak National Park z Ojcowskim Parkiem Narodowym, przedłużono ją pod koniec września 2003 r. Wtedy w Ojcowie gościła kilkusobowa delegacja angielskiego Parku. Pokłosiem tej współpracy było przekazanie praw autorskich do trzyczęściowego pakietu do zajęć edukacyjnych, dotyczącego badań jakości rzeki (przetłumaczonego na język polski) i do dziś wykorzystywanego w zajęciach edukacyjnych w OPN. Inicjatorami współpracy byli: Andrzej Biderman i Krzysztof Leonowicz.

- Pierwszą umowę z Zapowiednikiem Miodobory podpisano 28 kwietnia 1999 r. w Ojcowie podczas wspólnej polsko-ukraińskiej sesji archeologicznej; potem wznowiono ją 23 maja 2003 r. w Satanowie nad Zbruczem (Ukraina), a w dniu 10 października 2006 r. w Ojcowie, podczas 50-lecia OPN podpisano również umowę o współpracy z Uniwersytetem Lwowskim (UL). Kolejne umowy z Zapowiednikiem Miodobory przedłużające współpracę z OPN podpisano 24 maja 2012 r. (na pięć lat) i 10 marca 2017 r. – na kolejne pięć lat.

Współpracę z Zapowiednikiem Miodobory zainicjował prof. A. Szeptycki (1939–2008), ówczesny przewodniczący Rady Naukowej OPN, który był na Ukrainie wiosną 1994 roku. Jesienią 1994 r. do OPN przyjechała 4-osobowa delegacja ukraińska z Miodoborów, a w czerwcu 1995 r., w piątą rocznicę utworzenia Zapowiednika Miodobory, z OPN pojechali tam W. Bosak (pracownik dydaktyczny OPN) i J. Partyka oraz kilka osób z Instytutu Systematyki i Ewolucji Zwierząt PAN prowadzących badania na Ukrainie, na czele z prof. A. Szeptyckim. Później było jeszcze kilka wyjazdów pracowników OPN na Ukrainę, a w Ojcowie dwukrotnie gościliśmy grupę dzieci – pracowników Zapowiednika Miodobory, w sierpniu 1999 r. i 2004 r.

Umowę z UL ponowiono w Ojcowie 30 marca 2012 r. na okres pięciu lat, oraz 4 kwietnia 2017 r. – na kolejne pięciolecie (do 31 grudnia 2022 r.). W ramach tej umowy w latach 2008–2019 do Ojcowy corocznie przyjeżdżali studenci geografii UL specjalizujący się w turystyce. Prowadzili tutaj badania i zwiedzali niektóre obiekty turystyczne w południowej Polsce, pod opieką pracowników OPN.

- 23 marca 2012 r. – w Ojcowie podpisano umowę o współpracy Ojcowskiego Parku Narodowego z dyrekcją Przyrodniczego Rezerwatu „Roztocze” (Ukraina);

- 25 kwietnia 2017 r. – została podpisana umowa o współpracy z Parkiem Narodowym KRKA w Chorwacji na czas nieokreślony z możliwością jej wypowiedzenia w okresie sześciu miesięcy.

W 2020 r. zamierzano nawiązać współpracę z parkiem narodowym na Islandii, ale na skutek pandemii Covid-19 nie doszło do podpisania umowy.

Mimo wielu podpisanych umów współpraca z parkami zagranicznymi rozwija się słabo, głównie z powodu braku środków na zagraniczne delegacje oraz braku szczegółowego planu tej współpracy. Niektórzy pracownicy Parku podejmowali wyjazdy w celach badawczych do Miodoborów na własny koszt i zawsze byli tam serdecznie przyjmowani.

ZBIORY ZIELNIKOWE I ENTOMOLOGICZNE

Zbiór zielnikowy OPN został założony w 1984 roku przez A. W. Bidermana i był gromadzony głównie przez pracowników OPN: A. W. Bidermana w latach 1984–1991 r., W. Bąbę w latach 1997–1999 r. i A. Sołtys-Lelek od 2001 r. oraz incydentalnie przez innych pracowników OPN. Zbiory entomologiczne zapoczątkował pierwszy dyrektor Parku Józef Rojkowski (1915–1985), który kolekcjonował motyle, głównie w latach 60. XX. wieku. Następnie kolekcja została powiększona o zakup niewielkiego zbioru korników Tadeusza Żłowodzkiego, a od 1986 r. o zbiory błonkówek i muchówek, które stanowiły dokumentację prac faunistycznych wykonywanych przez pracowników Parku. Zbiory zielnikowe i entomologiczne są zdeponowane w budynku „Hotel pod Łokietkiem” w Ojcowie.

Na potrzebę gromadzenia zbiorów naukowych zwracano uwagę już w od początku lat 90. XX w., kiedy w OPN rodziła się koncepcja pracowni naukowej, jako odrębnej jednostki (Klasa, 1991). Zbiory te pełnią głównie funkcję dokumentacyjną, stanowią dowód występowania gatunków roślin i bezkręgowców na określonych stanowiskach (tab. 1, 2). Z biegiem lat stają się coraz cenniejsze. Dzięki nim wiadomo np. jakie gatunki motyli występowały w przeszłości na łąkach w Dolinie Saspowskiej czy na Grodzisku, a których obecnie nie notuje się, na skutek zmiany warunków siedliskowych. Zbiory stanowią dokumentację pozwalającą zweryfikować poprawność oznaczeń taksonomicznych. Dane zielnikowe mogą także ułatwić dokumentowanie i ocenę różnorodności biologicznej oraz zabezpieczają materiał do badań nad zmiennością gatunków oraz badań taksonomicznych, szczególnie w przypadku krytycznych rodzajów *Rosa* i *Crataegus*. Mogą służyć też do innych badań prowadzonych na materiale roślinnym. Na przykład owoce głogów czy róż mogą być wykorzystane do badań zawartości wybranych związków organicznych (Sołtys-Lelek i in., 2018).

Zbiory pełnią też funkcje dydaktyczne. Zgromadzone okazy mogą służyć nauczaniu rozpoznawania gatunków lub być również inspiracją dla młodszych adeptów nauki – np. mogą stanowić wzór do tworzenia własnych zielników lub kolekcji przez uczniów czy studentów (tab. 1, ryc. 4).

DYSKUSJA I PODSUMOWANIE

Prekursorami Pracowni Naukowo-Badawczych w parkach narodowych były Stacje Naukowo-Badawcze. Pierwsza z nich została powołana w Kampinoskim Parku Narodowym w 1967 roku (Zarządzenia 1981). Cztery lata później, w 1971 roku utworzono drugą Stację – w Świętokrzyskim P.N. Pierwsze dwie Pracownie Naukowo-Badawcze utworzono 1 października 1980 r. w Tatrzańskim P.N. i Wielkopolskim P.N., zgodnie z Zarządzeniem Dyrektora Departamentu Ochrony Przyrody, Lasów Nadzorowanych i Łowiectwa (z dnia 12 września 1980 r.). Dotychczasowe Stacje w Kampinoskim i Świętokrzyskim P.N. przemianowano wówczas na Pracownie. Załącznikiem do ww. Zarządzenia był Regulamin pracowni, w którym zostały sprecyzowane: I. Zadania Pracowni N-B, II. Obsada personelu Pracowni, III. Obowiązki kierownika Pracowni oraz IV. Postanowienia ogólne, w których zapisano, obowiązki pracowników naukowych i dyrekcji Parku w stosunku do Pracowni. Zarządzenia zostały wydane dla każdego z czterech Parków osobno. Kustosze Muzeum przyrodniczego wchodził w skład Pracowni. W OPN aż do 2013 r. Muzeum z kustoszem pełniło nadrzędną rolę w stosunku do Pracowni.

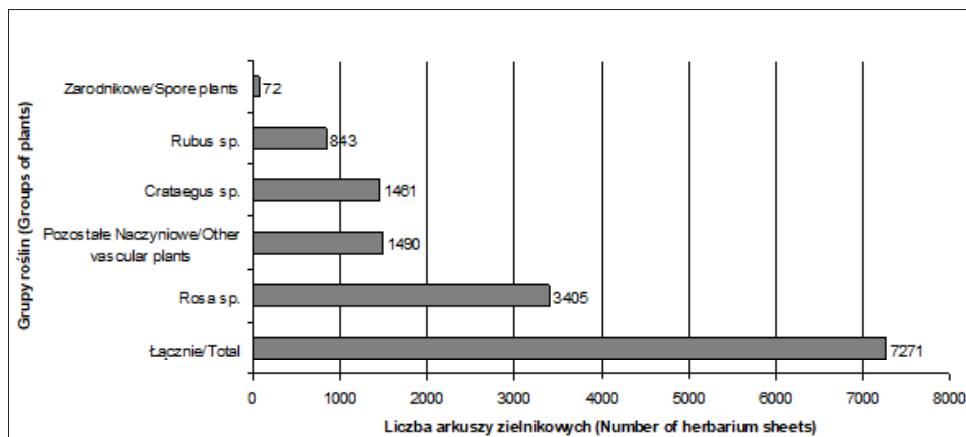
Tabela 1. Porównanie liczebności taksonów w obrębie różnych grup roślin w zielniku Ojcowskiego Parku Narodowego

Table 1. Comparison of the number of taxa within various groups of plants in the herbarium of the Ojców National Park

Kategoria systematyczna / Gropus of plants Taxons	Rośliny zarodnikowe / Spore plants	Pozostałe rośliny naczyniowe / Other vascular plants	Rodzaj / Genus <i>Crataegus</i> sp.	Rodzaj / Genus <i>Rosa</i> sp.	Rodzaj / Genus <i>Rubus</i> sp.	Suma / Total
Liczba rodzin / Number of families	6	71	0	0	0	77
Liczba rodzajów / Number of genera	10	274	1	1	1	287
Liczba gatunków / Number of species	18	506	12	24	26	586

Powstanie pracowni naukowych było swego rodzaju *novum*, jeśli chodzi o struktury organizacyjne w parkach narodowych. Dotąd bowiem organizacja służb Parku opierała się na wzorcu funkcjonowania, który przejęto z nadleśnictw należących do Lasów Państwowych. Osłoną naukową Lasów Państwowych są Instytuty Badawcze Leśnictwa, natomiast pracownice naukowe miały tę rolę pełnić dla każdego z parków oddzielnie. Większość pracowników parków narodowych, a szczególnie osoby powoływane na kierownicze stanowiska, było absolwentami studiów na Wydziałach Leśnych Akademii Rolniczych, gdzie głównym kierunkiem ich wykształcenia było prowadzenie gospodarki leśnej. W takiej rzeczywistości pracownicy naukowci, a szczególnie ich wytyczne do ochrony naturalnych procesów przebiegających w lasach, często sprzeczne z modelem prowadzenia gospodarki leśnej, były postrzegane wręcz negatywnie (np. w Gorczańskim P.N. czy Babiogórskim P.N.).

W okresie 65 lat istnienia Ojcowskiego Parku Narodowego pracownicy naukowci stanowili nieliczną grupę (maksymalnie trzy osoby merytoryczne w Pracowni na 40–50 pracowników zatrudnionych ogółem). Mimo to wywarli duży wpływ na działalność ochronną Parku, szczególnie zbiorowisk muraw kserotermicznych i mieli znaczny udział w poznawaniu jego przyrody oraz kształtowaniu sposobów jego ochrony, a także wizerunku. Pracownicy naukowci mieli również zasadniczy udział w inicjowaniu i organizowaniu konferencji, sesji i sympozjów naukowych, których w ciągu analizowanego okresu odbyło się ponad 100 (dodatek 2) oraz w opracowywaniu i zredagowaniu niespełna 130 tytułów wydawnictw, w tym niektóre w dużych nakładach (dodatek 3). Największym i trwałym osiągnięciem naukowym i wydawniczym jest założenie i zredagowanie 30 tomów pisma naukowego „Prądnik. Prace i Materiały Muzeum im. prof. Władysława Szafera” (Partyka, 2020). W czasopiśmie tym publikowane są wyniki badań naukowych i inne materiały dotyczące szeroko pojętej ochrony przyrody, krajobrazu i obiektów kulturowych głównie Ojcowskiego Parku Narodowego i Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej. W ciągu 30. lat jego istnienia (1990–2020) ponad 400 autorów z kilkudziesięciu instytucji naukowych opublikowało w nim ponad 500 artykułów, w tym wiele dokumentujących przyrodę i wartości kulturowe OPN (Partyka, 2020). Historię utworzenia czasopisma naukowego Prądnik wraz z omówieniem publikowanych w nim artykułów opisano w publikacji Partyki (2020).

Ryc. 4. Zestawienie liczby arkuszy zielnikowych obejmujących różne grupy roślin w zielniku Ojcowskiego Parku Narodowego

Fig. 4. Comparison of the number of herbarium sheets presenting various groups of plants in the herbarium of the Ojców National Park

Oprócz czasopisma naukowego do najważniejszych osiągnięć Parku należy zaliczyć niewątpliwie druk dwóch Monografii Ojcowskiego Parku Narodowego: tomu pierwszego pn. „Przyroda” wydanego w 2008 roku, pod redakcją A. Klasy i J. Partyki oraz tomu drugiego pn. „Dziedzictwo Kulturowe” wydanego w 2016 roku pod redakcją J. Partyki. Inne ważniejsze wydawnictwa to książki: „Jura Ojcowska w pradziejach i początkach Państwa Polskiego” pod redakcją J. Lecha i J. Partyki (2006); „Ochrona dóbr kultury w parkach narodowych” pod redakcją J. Partyki (2003); „Żądłowki (*Hymenoptera, Aculeata*) Ojcowskiego Parku Narodowego” autorstwa M. Dylewskiej i B. Wiśniowskiego (Dylewska & Wiśniowski, 2003). Niezwykle cennymi pozycjami są również wydane pod redakcją J. Partyki opracowania: „Użytkowanie turystyczne parków narodowych” wydane w 2002 r. omawiające w szerokim kontekście problemy związane z udostępnieniem parków narodowych dla turystyki oraz trzyltomowe wydawnictwo „Zróżnicowanie i przemiany środowiska przyrodniczo-kulturowego Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej” z 2004 r., prezentujące wyniki prac naukowych dokumentujących środowisko przyrodnicze i kulturowe Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej. Wśród wydawnictw OPN należy wymienić 16 zeszytów inwentarza jaskiń dorzecza Prądnika publikowanych w latach 1992–2011 w formie niskonakładowych preprintów obejmujących poszczególne fragmenty dorzecza. Kompletny inwentarz jaskiń pt. „Jaskinie Dorzecza Prądnika”, ukazał się w 2020 roku i jest wynikiem ponad 30-letniej pracy kilkusobowego zespołu pod kierunkiem M. Gradzińskiego, rozpoczętej w 1990 roku w wozie Koziarnia (Gradziński i in., 2020).

Przed wszystkim jednak, poprzez realizację tematów badawczych pracownicy naukowcy obsługiwali na bieżąco monitoring przyrody i znacząco przyczynili się do pogłębienia wiedzy o przyrodzie OPN. Z chwilą transformacji politycznej, a szczególnie po przystąpieniu Polski do Unii Europejskiej pojawiły się, niedostępne wcześniej, formy pozyskiwania funduszy na cele ochronne. Wymagało to jednak dużego nakładu czasu na skomplikowane

Tabela 2. Zbiór entomologiczny OPN

Table 2. Entomological collection of the Ojców National Park

Lp. No	Grupa systematyczna / Systematic group	Liczba okazów / Number of specimens	Reprezentowane rodziny lub grupy / Families or groups represented	Uwagi / Remarks
1	Ważki Odonata	27	Zygoptera, Anisoptera	
2	Sitkoskrzydłe Neuropterida	65	Chrysopidae, Osmylidea, Hemerobiidae, Raphidioptera	
3	Chruściki Trichoptera	15		
4	Wojsiki Mecoptera	8		
5	Prostoskrzydłe Orthoptera	210	Acrididae, Gryllidae, Meconemidae, Phaneropteridae, Tettigonidae, Tetrigidae	
6	Chrząższe Coleoptera	2091	Oedemeridae, Pythidae, Pyrochroidae, Lagriidae, Tenebrionidae, Alleculidae, Nitidulidae, Rhizophagidae, Phalacridae, Byturidae, Cerylidae, Endomychidae, Lathridiidae, Throscidae, Homalidae, Lycidae, Lampyridae, Scolytidae, Staphylinidae, Chrysomelidae, Carabidae, Halplidae, Dytiscidae, Hydraenidae, Hydrophilidae, Histeridae, Leptinidae, Leiodidae, Catopidae, Coccinellidae, Melandryidae, Anaspidae, Mordellidae, Silphidae, Pselaphidae, Scydmaenidae, Scarabaeidae	w tym: zbiór korników Tadeusza Żłowdzkiego oraz 238 okazów – bez etykiet
7	Pluskwiaki Hemiptera	399	Auchenorrhyncha: Cicadelidae, Cercopidae, Delphacidae, Cixiidae, Membracidae; Aleyrodidae	głównie zbiór dowodowy do pracy J. Szwego (1992)
8	Błonkówki Hymenoptera	9972	Vespidae, Pompilidae, Crabronidae, Andrenidae, Halictidae, Apidae, Ampulicidae	
9	Motyle Lepidoptera	7489	Macrolepidoptera, Microlepidoptera	w tym: opracowany zbiór J. Rojkowskiego – 5298 okazów i nieoznaczony zbiór Zygaenidae J. Dąbrowskiego – 2091 okazów (przekazany do OPN przez właściciela kolekcji)
10	Muchówki Diptera	10727	Tephritoidea, Syrphidae, Empididae s.l., Dolichopodidae, Acalyptata varia, Rhagionidae	
	Razem	31003		

formalności, związane ze składaniem wniosków i przystąpieniem do konkursu, a następnie jego realizacją, włącznie z przeprowadzaniem przetargów, a potem rozliczeniami, aż do monitoringu i oceny przeprowadzonych działań włącznie. W OPN zadanie to przypadło Pracowni. Tak więc czas przeznaczony dotąd na działalność badawczą w terenie został wypełniony dodatkową pracą administracyjno-biurową, poza wykonywanymi już wcześniej: opiniowaniem różnych spraw (np. opinii do badań), redagowaniem czasopisma „Prądnik” oraz począwszy od 2000 r. opiniowaniem decyzji o warunkach zabudowy, a także studiów i planów zagospodarowania przestrzennego.

Do tej pory, na przestrzeni ponad 40. lat nie został opracowany spójny system dotyczący statusu pracownika naukowego parku narodowego i zakres jego obowiązków jako naukowca. Możliwość prowadzenia badań naukowych zawsze zależała od indywidualnego podejścia dyrektora Parku (Pijanowska & Kucharzyk, 2004; Symonides, 2002).

Od 20. lat w strukturze organizacyjnej parków narodowych można zaobserwować wręcz odwrotny trend, niż tworzenie Pracowni. Już w 2002 roku prof. Symonides opisywała, że w niektórych parkach w ogóle pracownice naukowe nie istnieją lub funkcjonują w szczątkowej postaci, a w jeszcze innych pracownicy naukowcy zatrudnieni są w innych pionach, w najlepszym przypadku w muzeum lub ośrodku dydaktycznym, nie mając praktycznie czasu na prowadzenie badań naukowych, a w części Parków pracownice naukowe uległy wręcz likwidacji (Simonides, 2002). Pracownicy naukowcy zostali przesunięci do pozyskiwania funduszy ze środków zewnętrznych, w miejsce prowadzenia badań własnych. Jak donosi Raport NIK (Funkcjonowanie Parków Narodowych 2013) dotyczący funkcjonowania parków narodowych, zgodnie z art. 103 ust. 2 pkt 3 ustawy o ochronie przyrody Służby Parku Narodowego zobowiązane są do prowadzenia m.in. badań naukowych w celu określenia metod i sposobów ochrony przyrody, skuteczności działań ochronnych oraz rozpoznawania różnorodności biologicznej. Pomimo tego statuty pięciu spośród kontrolowanych parków (w Biebrzańskim P.N., Drawieńskim P.N., Pienińskim P.N., P.N. Ujście Warty, Wolińskim P.N.) nie wyróżniały pracowni naukowej, ani nawet samodzielnego stanowiska do badań naukowych. Przykładowo w Pienińskim P.N. nie ma zatrudnionych etatowych pracowników naukowych, a badania naukowe na terenie Parku realizowane są przez pracowników innych działów oraz w oparciu o tematy zgłoszone przez instytuty badawcze czy uczelnie w danym roku kalendarzowym. Przyjęty model prowadzenia badań oparty został więc na pracy specjalistów z różnych ośrodków naukowych. Wybór taki uzasadniany jest tym, że prowadzenie badań na wysokim poziomie wymaga zatrudnienia wysokiej klasy specjalistów o wąskich specjalizacjach, ponieważ problematyka zagadnień z zakresu ochrony przyrody jest bardzo szeroka, a z powodów ekonomicznych Parku nie stać na zatrudnianie takich specjalistów (Funkcjonowanie Parków Narodowych, 2013). Z drugiej strony, w przypadku niepowodzenia w pozyskaniu środków finansowych na badania, zlecenie ich wykonania przez instytucje zewnętrzne staje się niemożliwe i przy braku chociażby skromnego zaplecza naukowego realizacja osłony naukowej działań Parku może okazać się niemożliwa. Dlatego jak podkreślała prof. Simonides (2002) tylko sprawnie działająca pracownia naukowa jest w stanie zapewnić: postęp w ochronie przyrody i realizacji lub weryfikacji zapisów planów ochrony, właściwy stan poznania elementów przyrody stanowiących przedmiot ochrony. Faktem jest, że nie da się zatrudnić w pracowni specjalistów ze wszystkich potrzebnych dziedzin. Dlatego ważne jest, by umożliwić współpracę pracowników naukowych z uczelniami i innymi jednostkami badawczymi w celu realizacji potrzebnych czy niezbędnych zagadnień badawczych, które

pomagają w bieżącym podejmowaniu decyzji związanych z realizacją celów ochrony przyrody. Jak podkreślała niejednokrotnie prof. Simonides, propagatorka idei niezależnych pracowni badawczych w parkach narodowych: *Bez własnego zaplecza naukowego trudno sobie wyobrazić postęp, zarówno w ciągłym procesie rozpoznawania rzeczywistych składników przyrody parku, jak też w wypracowaniu skutecznych metod ochrony gatunków, biocenoz lub ekosystemów, w prowadzeniu systematycznego monitoringu chociażby tylko najcenniejszych składników przyrody, w rejestracji abiotycznych lub biotycznych zagrożeń dla „gatunków specjalnej troski” (...). W sumie, pracownia naukowa w każdym parku narodowym powinna stanowić ważny element jego funkcjonowania, bez którego trudno oczekiwać postępu w ochronie przyrody i realizacji lub weryfikacji zapisów planów ochrony* (Simonides, 2002). Niestety, biorąc pod uwagę aktualne realia funkcjonowania parków narodowych ideę tę należy traktować już jako przeszłość.

Podziękowania

Dziękujemy Panu dr. Józefowi Partyce za cenne uzupełnienia i uwagi do artykułu.

PIŚMIENICTWO

- Analizy działalności Ojcowskiego Parku Narodowego za lata 1999–2016*. J. Partyka (red.), Ojców, (manuskrypty).
- Biderman, A. W. & Partyka, J. (1988). Ojcowski Park Narodowy, *Parki Narodowe i Rezerwaty Przyrody*, 9(2,3), 47-52.
- Funkcjonowanie Parków Narodowych*. (2013). Informacja o wynikach kontroli NIK. Warszawa.
- Gradziński, M., Wawryka-Drohobycki, M., Michalska-Kasparikiewicz, B., Bisek, K., Szelerewicz, M., Partyka, J., Amirowicz, M., Baran, J., Baryła, J. & Górny, A., (2020). *Jaskinie Dorzecza Prądnika*. Ojców: Ojcowski Park Narodowy.
- Michalik, S. (2003). Charakterystyka fitosocjologiczna stałych powierzchni badawczych: „Chełmowa Góra”, „Czyżówki” i „Grodzisko” w Ojcowskim Parku Narodowym, *Prądnik. Prace i Materiały Muzeum im. prof. Władysława Szafera*, 14, 7–64.
- Kłosa, A. (1991). O potrzeby gromadzenia i opracowywania zbiorów faunistycznych w parkach narodowych, *Parki Narodowe i Rezerwaty Przyrody*, 10 (1, 2), 145–149.
- Partyka, J. (1984a). Sprawozdanie z działalności Muzeum im. Profesora Władysława Szafera w Ojcowskim Parku Narodowym za lata 1979–1981, *Przegląd Zoologiczny*, 28(2), 225–232.
- Partyka, J. (1984b). Muzeum Przyrodnicze Ojcowskiego Parku Narodowego. W: J. Razowski (red.), *Zbiory zoologiczne w polskich instytucjach państwowych*, *Przegląd Zoologiczny*, 28(3), 332.
- Partyka, J. (1985a). Muzeum im. Profesora Władysława Szafera w Ojcowskim Parku Narodowym, *Studia Ośrodka Kultury Leśnej*, 1, 51–61.
- Partyka, J. (1985b). Program rozwoju muzeum imienia Profesora Władysława Szafera w Ojcowskim Parku Narodowym. Cz. II. Struktura organizacyjna, *Parki Narodowe i Rezerwaty Przyrody*, 6 (2), 107–118.
- Partyka, J. (1986). Rola Muzeum im. Prof. Władysława Szafera w naukowej osłonie Ojcowskiego Parku Narodowego, *Biuletyn Informacyjny Zarządu Muzeów i Ochrony Zabytków*, 160, 114–115.

- Partyka, J. (1990). Profil i zadania Muzeum im. Profesora Władysława Szafera w Ojcowskim Parku Narodowym (dwudziestolecie działalności 1965-1985), *Studia i Materiały Ośrodka Kultury Leśnej*, 2, 85–101.
- Partyka, J. (2010a). Muzea dziedzictwem kulturowym Doliny Prądnika – Tradycje i stan obecny, W: E. Lewandowska-Tarasiuk, J. P. Piotrowski, J. W. Sienkiewicz, E. Zawadzka-Kowalska (red.) *Labor omnia vincit. Studia z zakresu muzealnictwa, turystyki, sztuki i ochrony zabytków. Księga jubileuszowa w 70-lecie urodzin Franciszka Midury*, (s. 317–337), Warszawa: AlmaMer Wyższa Szkoła Ekonomiczna.
- Partyka, J. (2010b), Nauka w polskich parkach narodowych, W: L. P. Caryk (red.), *Stale przyrodokorzystywanija: pidchody, problemy, perspektywa*, (s. 116–124). Ternopil: Ternopil'skoj Nacionalnyj Pedagogicznyj Uniwersytet.
- Partyka, J. (2017), Muzeum Ojcowskiego Parku Narodowego – tradycje, wystawy, zbiory, W: D. J. Gwiazdowicz (red.), *Muzealnictwo przyrodnicze w Polsce*, (s. 169–186), Gołuchów: Ośrodek Kultury Leśnej w Gołuchowie.
- Partyka, J. (2020). Trzydzieści lat pisma „Prądnik. Prace i Materiały Muzeum im. Prof. Władysława Szafera”, *Prądnik. Prace i Materiały Muzeum im. prof. Władysława Szafera*, 30, 301–314.
- Partyka, J. & Klasa, A. (1989). Sprawozdanie z działalności Muzeum im. Prof. Władysława Szafera w Ojcowskim Parku Narodowym za lata 1982–1988, *Przegląd Zoologiczny* 33(3), 461–466.
- Partyka, J. & Wołk, K. (1981). Sprawozdanie z działalności Muzeum im. Profesora Władysława Szafera w Ojcowskim Parku Narodowym za lata 1976–1978, *Przegląd Zoologiczny*, 25(2), 273–279.
- Pijanowska, J. & Kucharzyk, S. (2004). O nauce i naukowcach w polskich parkach narodowych, *Parki Narodowe*, 2, 2–7.
- Sołtys-Lelek, A. & Barabasz-Krasny, B. (2006). Przemiany roślinności kserotermicznej na powierzchni badawczej „Grodzisko” w Ojcowskim Parku Narodowym, *Prądnik. Prace i Materiały Muzeum im. prof. Władysława Szafera*, 16, 89–118.
- Sołtys-Lelek, A., Możdżeń, K., Barabasz-Krasny, B., Turisová, I. & Tunis P. (2018). The role of herbarium of the Ojców National Park (Southern Poland) in studies on the diversity of local floras, *Visnyk of the Lviv University, Series Biology*, 78, 45–50.
- Szwedo, J. (1992). Piewiki (*Homoptera*, *Auchenorrhyncha*) wybranych zbiorowisk roślinnych Ojcowskiego Parku Narodowego, *Prace i Materiały Muzeum im. prof. Władysława Szafera*, 5, 223–233.
- Symonides, E. (1992). Badania naukowe w parkach narodowych, *Parki Narodowe*, 3, 11–12.
- Symonides, E. (1993). Badania naukowe w parkach narodowych. Organizacja badań, *Parki Narodowe*, 4, 5–6.
- Symonides, E. (2002). Nauka w Parkach Narodowych, *Kosmos*, 51(4), 379–386.

SUMMARY

After the establishment of the Ojców National Park (ONP) in 1956, a need arose to create a research and education department supporting the implementation of the most important statutory aims of the park. In 1965, the Museum of Ojców National Park was created, named after Professor Władysław Szafer. Since 1985, the museum has served as a research facility for the needs of ONP. Researchers employed in the Museum were a counterpart of research and development laboratories established in some national parks (Biderman & Partyka, 1988). The Regulation of the Council of Ministers of August 8, 1997 defined a new organizational structure of the ONP. On its basis, a Research and Development Laboratory department was established. Initially part of the museum, since 1998 the laboratory has operated as an independent department. Since 2019, it has been functioning as the Research and Education Laboratory (REL). Since its establishment the laboratory has been located in the „Hotel pod Łokietkiem” building (Fig. 1).

Since the Park's inception, it has had a staff of ten carrying out research work, focusing on their own research topics as part of their official duties. The focus of the research has been primarily on the ecological basis for active protection of xerothermic grasslands and flora through the monitoring of endangered plant species and invasive species. As for zoology, the species composition of selected groups of insects, once poorly known in the Park (*Diptera*, *Hemiptera* and *Aculeata*), was investigated. From the moment the Park was established the monitoring of meteorological conditions was also carried out, until 2018. Staffers have presented the results of their research in numerous scientific and popular science publications, both in Poland and abroad (Appendix 1). As well, they have carried out tasks making the park area available for research. Records of research works carried out in OPN were kept and scientific documentation was collected, including research results, publications, and photographic documentation. Within the laboratory, library collections were also made available and evidence collections (entomological and herbarium) were gathered. The laboratory was and still is, above all, a scientific cover for the park's protection endeavours, cooperating with the Nature Conservation Department in developing plans for protective tasks and a conservation plan. Since 1990, the ONP has been publishing the scientific journal „Prądnik. Studies and Reports of the Prof. Władysław Szafer Museum”, edited with the participation of the REL. The Laboratory staff also played a fundamental role in initiating and organizing conferences, sessions and symposia, of which over 100 were held during the analysed period (Appendix 2), and in generating and editing almost 130 scientific and popular science publications (Appendix 3).

Dodatek 1. Lista wybranych publikacji pracowników naukowych OPN (w okresie ich pracy w Parku, zestawiona alfabetycznie) i publikacje zestawione chronologicznie

Appendix 1. List of selected publications by ONP researchers (during the period of their work in the Park, in alphabetic order) and the list of publications in chronological order

- Baran, J. & Głowacki, P. (2015). Storczyk męski *Orchis mascula* subsp. *signifera* w Ojcowskim Parku Narodowym. *Chrońmy Przyrodę Ojczystą*, 4(71).
- Skowron, B., Kurek, P., Baran, J., Piechnik, L. & Swieciak, T. (2016). Naskalna populacja lęgowa pustułki *Falco tinnunculus* na Wyżynie Krakowsko-Częstochowskiej. *Ornis Polonica*, 57(3).
- Baran, J., (2016). Monitoring wiśni karłowatej *Cerasus fruticosa* PALL. w Ojcowskim Parku Narodowym. *Prądnik. Prace i Materiały Muzeum im. prof. Władysława Szafera*, 26, 7–14.
- Baran, J. & Boroń, P. (2017). Two species of true morels (the genus *Morchella*, *Ascomycota*) recorded in the Ojców National Park (south Poland). *Acta Mycologica*, 52(1).
- Baran, J. & Bodziarczyk, J. (2019). Forest stands in *Phyllitido-Aceretum* community occurring on limestone rocks and shelves—Comparison of their structure in strictly protected and managed forests. *Polish Journal of Ecology*, 67(2), 105–121.
- Baran, J., Pielech, R., Kauzal, P., Kukla, W. & Bodziarczyk, J. (2020). Influence of forest management on stand structure in ravine forests. *Forest Ecology and Management*, 463, 1–9.
- Baryła, J. (2005). Warzucha polska *Cochlearia polonica* E. Fröhlich, uwagi taksonomiczne, siedliska i problemy ochrony, W: J. Partyka (red.) *Zróżnicowanie i przemiany środowiska przyrodniczo-kulturowego Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej*. T.III. Suplement, (s. 35–40), Ojców: Ojcowski Park Narodowy.
- Bąba, W. (1998). Ochrona czynna zbiorowisk murawowych w Ojcowskim Parku Narodowym. W: 4. *Międzynarodowa Szkoła Ochrony Obszarów Krasowych*, Smoleń, 3-6.09.1996 r., (s. 27–32). Dąbrowa Górnicza: Zarząd Jurajskich Parków Krajobrazowych woj. katowickiego.
- Michalik, S. & Bąba, W. (1999). *Sorbus intermedia* L. – nowy gatunek we florze Ojcowskiego Parku Narodowego. *Fragmenta Floristica et Geobotanica* (Series Polonica) 4, 192–195.
- Biderman, A. (1991). Zagrożenia zasobów naturalnych Ojcowskiego Parku Narodowego. *Chrońmy Przyrodę Ojczystą*, 47(3), 22–30.
- Biderman, A. W. (1993). *Carex pediformis* C. A. Meyer – turzyca stopowata W: K. Zarzycki, R. Kaźmierczakowa (red.), *Polska Czerwona Księga Roślin*, (s. 252–253). Kraków: IB PAN, IOP PAN.
- Biderman, A. W. (1993). *Thymus praecox* Opiz – macierzanka wczesna. W: K. Zarzycki, R. Kaźmierczakowa (red.), *Polska Czerwona Księga Roślin*, (s. 158-159), Kraków: IB PAN, IOP PAN.
- Buchholz, L., Kubisz, D. & Gutowski, J. M. (2000). Ochrona chrząszczy (*Coleoptera*) w Polsce — problemy i możliwości ich rozwiązania. *Wiadomości Entomologiczne*, 18, supl., 155–163.
- Gutowski, J. M. & Buchholz, L., (2000). Owady leśne — zagrożenia i propozycje ochrony. *Wiadomości Entomologiczne*, 18, supl., 43–72.
- Buchholz, L. (2001). Ochrona ściśła i częściowa ekosystemów leśnych i jej efekty na wybranych powierzchniach w Ojcowskim Parku Narodowym. W: J. Partyka (red.), *Badania naukowe w południowej części Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej. Materiały konferencyjne, referaty, poster, sesje terenowe*. (s. 496–500), Ojców: Ojcowski Park Narodowy.
- Olko, J., Hędrzak, M., Cent, J. & Subel, A. (2011). Cooperation In The Polish National Parks And Their Neighbourhood In A View Of Different Stakeholders – A Long Way Ahead? Innovation, *The European Journal of Social Science Research*, 24(3), 335–352.

- Hędrzak, M., Wierzbowska, I., Widera, E., Subel, A. & Kuc, Ł. (2011). The presence of Eurasian beaver (*Castor fiber*) in urbanised areas. W: P. Indykiewicz, L., Jerzak, J., Böhner, B., Kavanagh (red.) *Urban fauna: studies of animal biology, ecology and conservation in European cities*, (s. 511–516). Bydgoszcz: Uniwersytet Technologiczno-Przyrodniczy
- Partyka, J., Fischer, A. & Glanowski, J. (2016). Edukacja w Ojcowskim Parku Narodowym. W: J. Partyka (red.), *Monografia Kulturowa Ojcowskiego Parku Narodowego. Dziedzictwo Kulturowe*, (s. 453–468). Ojców: Ojcowski Park Narodowy.
- Fischer, A. (2019) Interpretacja dziedzictwa jako metoda angażowania społeczności lokalnych. W: M. Nocoń, T. Pasierbek, J. Sobczuk, B. Walas (red.), *Parki narodowe i otoczenie społeczno-gospodarcze. Skazani na dialog. Monografia naukowa*, (s. 48–63). Sucha Beskidzka: Wyższa Szkoła Turystyki i Ekologii w Suchej Beskidzkiej.
- Fischer, A. (2020). Edukacja ekologiczna jako element misji parków narodowych. W: Nocoń, M., Pasierbek, T., Raj, A., Walas, B. (red.), *Społeczno-ekonomiczne aspekty zrównoważonego zarządzania parkami narodowymi. Monografia naukowa*. (s. 174–185). Sucha Beskidzka: Wyższa Szkoła Turystyki i Ekologii w Suchej Beskidzkiej.
- Klasa, A. (1991). *Hyperoscelis eximia* (Boheman) (Diptera, Canthylosceldidae) a representative of the new to the Polish fauna family of nematocerous flies. *Rocznik Muzeum Górnosląskiego. Entomologia*, 2, 217–220.
- Klasa, A. & Wiśniowski, B. (1992). Pierwsze stwierdzenie lęgu bociana czarnego *Ciconia nigra* w Ojcowskim Parku Narodowym. *Chrońmy Przyrodę Ojczystą*, 48, 6, 64–66.
- Klasa, A. (1998). Praktyczna ochrona płazów w Ojcowskim Parku Narodowym. *Chrońmy Przyrodę Ojczystą*, 54 (6), 80–85.
- Klasa, A. & Wiśniowski, B. (1996). Bóbr europejski *Castor fiber* L. w Ojcowskim Parku Narodowym – 10 lat obecności. *Parki Narodowe Rezerwaty Przyrody*, 15 (3), 43–57.
- Klasa, A. & Wiśniowski, B. (1999). Wydra *Lutra lutra* w Ojcowskim Parku Narodowym. *Chrońmy Przyrodę Ojczystą* 55, 3, 104–106.
- Klasa, A. (2000). *Palloppteridae* (Diptera) Ojcowskiego Parku Narodowego. *Wiadomości Entomologiczne*, 19 (2), 109–117.
- Klasa, A. (2001). Ochrona łąk i związanej z nimi entomofauny w Dolinie Prądnika na przykładzie muchówek z rodziny nasionnicowatych (*Tephritidae*) oraz *Palloppteridae*. W: J. Partyka (red.), *Badania naukowe w południowej części Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej. Materiały konferencyjne, referaty, poster, sesje terenowe*, (s. 489–492). Ojców: Ojcowski Park Narodowy.
- Klasa, A. (2002). Metody ochrony biernej i czynnej proponowane dla stref otulinowych parków narodowych i dla gospodarstw ekologicznych. W: B. Flaga, S. Flaga (red.), *Wieś polska – współczesne przemiany i rozwój. Zagroda w Parku Krajobrazowym*, (s. 39–45). Kraków.
- Klasa, A. (2002). *Tephritoidea* (*Platystomatidae*, *Ulidiidae*, *Tephritidae*, *Palloppteridae*) Ojcowskiego Parku Narodowego, Pienin i Babiej Góry. *Rocznik Muzeum Górnosląskiego w Bytomiu. Przyroda*, 16, 1–142.
- Klasa, A. (2004). Materiały do poznania nasionnicowatych (*Diptera*, *Tephritidae*) Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej. W: J. Partyka (red.), *Zróżnicowanie i przemiany środowiska przyrodniczo-kulturowego Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej. Tom I Przyroda*. (s. 339–350). Ojców: Ojcowski Park Narodowy.
- Bystrowski, C. & Klasa, A. (2004). Materiały do znajomości rączycowatych (*Diptera*, *Tachinidae*) Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej. W: J. Partyka (red.), *Zróżnicowanie i przemiany środowiska przyrodniczo-kulturowego Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej, Tom I Przyroda*, (s. 351–358). Ojców: Ojcowski Park Narodowy.
- Klasa, A. & Palaczyk, A. (2005). Zapiski dipterologiczne z Ojcowskiego Parku Narodowego. *Prądnik. Prace i Materiały Muzeum im. prof. Władysława Szafera*, 15, 283–310.
- Klasa, A. & Palaczyk, A. (2006). Materiały do poznania nasionnicowatych (*Tephritidae*, *Diptera*) polskich parków narodowych. *Parki Narodowe i Rezerwaty Przyrody*, 25,1, 65–84.

- Urbaniak, L., Gąsiorowska, E. & Klasa, A. (2006). Próba wytypowania reliktowych populacji sosny zwyczajnej na terenie Ojcowskiego Parku Narodowego. *Prądnik. Prace i Materiały Muzeum im. prof. Władysława Szafera*, 16, 119–124.
- Chruszcz, K., Wierzbowska, I., Klasa, A., Śnigórska, K. & Amarowicz, A. (2007). Występowanie i skład pokarmowy wydry *Lutra lutra* (L.) na terenie Ojcowskiego Parku Narodowego. *Chrońmy Przyrodę Ojczystą*, 63(6), 3–14.
- Klasa, A. (2008). Płazy i gady Ojcowskiego Parku Narodowego, W: A. Klasa, J. Partyka (red.) *Monografia Ojcowskiego Parku Narodowego, Przyroda*, (s. 421–432). Ojców: Ojcowski Park Narodowy.
- Wierzbowska, I., Klasa, A. & Górecki A. (2008). Ssaki (z wyjątkiem nietoperzy) Ojcowskiego Parku Narodowego, W: A. Klasa, J. Partyka (red.), *Monografia Ojcowskiego Parku Narodowego. Przyroda*, (s. 449–470), Ojców: Ojcowski Park Narodowy.
- Klasa, A. & Partyka, J. (2009). Stanowiska bobrów europejskich *Castor fiber* L. w Dolinie Sądrowskiej (Ojcowski Park Narodowy) w latach 2005–2007 w porównaniu z latami 1985–1992. *Parki Narodowe i Rezerwy Przyrody*, 28(2), 83–96.
- Klasa, A. & Palaczyk, A., (2009). *Asterobemisia paveli* (Zahradnik, 1961) (Hemiptera: Aleyrodidae) - a whitefly new to the fauna of Poland with some new information about biology of the species. *Polish Journal of Entomology*, 78, 127–133.
- Klasa, A. & Soszyński, B. (2009). Dziewięć nowych dla Polski gatunków muchówek z rodziny bzygowatych (Diptera: Syrphidae) z Ojcowskiego Parku Narodowego i innych regionów kraju. *Wiadomości entomologiczne*, 29(4), 302–304.
- Klasa, A., Subel, A. & Kubisz, D. (2010). Wstępne badania śmiertelności zwierząt na drogach w Ojcowskim Parku Narodowym. *Prądnik. Prace i Materiały Muzeum im. prof. Władysława Szafera*, 20, 237–252.
- Klasa, A. (2011). A faunistic review of Polish whiteflies (Hemiptera: Aleyrodidae). *Polish Journal of Entomology*, 80, 245–264.
- Klasa, A. & Soszyński, B. (2011). Bzygowate (Syrphidae; Diptera) Ojcowskiego Parku Narodowego (Polska południowa). *Parki Narodowe i Rezerwy Przyrody*, 30(1–2), 61–102.
- Klasa, A. & Sołtys-Lelek, A. (2013). Aktualne problemy ochrony przyrody Ojcowskiego Parku Narodowego (Polska południowa). *Prądnik. Prace i Materiały Muzeum im. prof. Władysława Szafera*, 23, 7–52.
- Klasa, A. (2014). Ojcowski Park Narodowy. W: G. Jamrozy (red.), *Ssaki polskich parków narodowych – drapieżne, kopytne, zajęczaki, duże gryzonie*, (s. 331–343). Kraków-Krempna.
- Klasa, A. & Palaczyk, M. (2013). O licznych występowaniu popielicy *Glis glis* w Ojcowskim Parku Narodowym. *Chrońmy Przyrodę Ojczystą*, 69(5), 415–421.
- Klasa, A. & Bokłak, E. (2015). Cykada *Cicadetta cantilatrix* w Ojcowskim Parku Narodowym. *Chrońmy Przyrodę Ojczystą*, 71(2), 108–115.
- Klasa, A. & Baran, J. (2017). Wstępne badania aktywności ssaków przy granicy Ojcowskiego Parku Narodowego. *Prądnik. Prace i Materiały Muzeum im. prof. Władysława Szafera*, 27, 7–20.
- Klasa, A., Palaczyk, A. (2014). Zapiski dipterologiczne z Ojcowskiego Parku Narodowego – część II. *Dipteron* 30, 24–35.
- Stachurska-Swakoń, A., Barabasz-Krasny, B., Klasa, A., & Palaczyk, A. (2018). Reduced plant fitness by pre-dispersal seed predation in the threatened plant species *Cirsium decussatum*. *Seed Science Research*, 1-8.
- Klasa, A. & Palaczyk, M. (2019). Pierwsze stwierdzenie wilka *Canis lupus* L. w Ojcowskim Parku Narodowym. *Prądnik. Prace i Materiały Muzeum im. prof. Władysława Szafera*, 29, 103–106.
- Drohojowska, J. & Klasa, A. (2019). Jumping plant lice (Hemiptera: Psylloidea) of the Ojców National Park (Southern Poland). *Fragmenta Faunistica*, 62(1), 27–37.
- Partyka, J. (1973). Zagrożenie przyrody Ojcowskiego Parku Narodowego. *Chrońmy Przyrodę Ojczystą*, 19(2), 49–52.
- Partyka, J. 1976. Dolina Prądnika w badaniach naukowych. *Chrońmy Przyrodę Ojczystą*, 32(1), 20–27.
- Łuczynska-Bruzda, M. & Partyka, J. (1979). Ojcowski Park Narodowy – potrzeba rozszerzenia granic. *Teka Komisji Urbanistyki i Architektury*, 13, 73–80.

- Partyka, J. (1979). *Ojcowski Park Narodowy. Przewodnik*. Wyd. 1. Warszawa, SiT, (i kolejne wydania)
- Partyka, J. (1980). Projekt strefy ochronnej Ojcowskiego Parku Narodowego. *Parki Narodowe i Rezerwy Przyrody*, 8 (1), 43–49.
- Partyka, J. (1981). Struktura demograficzna i własnościowa Ojcowskiego Parku Narodowego. *Parki Narodowe i Rezerwy Przyrody* 2(1), 31–44.
- Partyka, J. (1982). Pomiary zanieczyszczeń przemysłowych w Ojcowskim Parku Narodowym. *Parki Narodowe i Rezerwy Przyrody*, 3(1), 53–55.
- Partyka, J. (1986). Rola Muzeum im. Prof. Władysława Szafera w naukowej osłonie Ojcowskiego Parku Narodowego. *Biuletyn Informacyjny Zarządu Muzeów i Ochrony Zabytków*, 160, 114–115.
- Partyka, J. (1987). Problem turystyki w Ojcowskim Parku Narodowym. *Parki Narodowe i Rezerwy Przyrody, 30-lecie OPN*, 89–106.
- Partyka, J. (1987). Stałe powierzchnie badawcze w Ojcowskim Parku Narodowym. *Parki Narodowe i Rezerwy Przyrody, 30-lecie OPN*, 57–67.
- Partyka, J. (1990). *Przewodnik po stałej wystawie Muzeum im. prof. Władysława Szafera i Parku Zamkowym*. Ojcowski Park Narodowy. Kraków: Krajowa Agencja Wydawnicza.
- Klein, J. & Partyka, J. 1991. Rzeźba kompleksu skalnego „Czyżówki” w Ojcowskim Parku Narodowym. *Ochrona Przyrody*, R. 49: 1991, cz. II, str. 3–12.
- Partyka, J. (1992). Ojców i archeologia w latach 1871–1924. *Prądnik. Prace i Materiały Muzeum im. prof. Władysława Szafera*, 6, 71–86.
- Michalik, S. & Partyka, J. (1992). *Chełmowa Góra. Ścieżka naukowo-dydaktyczna*. Kraków: Krajowa Agencja Wydawnicza.
- Leśniok, M. & Partyka, J. (1993). Zanieczyszczenie opadów atmosferycznych na obszarze Ojcowskiego Parku Narodowego w latach 1989–1991. *Prądnik. Prace i Materiały Muzeum im. prof. Władysława Szafera*, 5, 205–211.
- Domański, B. & Partyka, J. (1993). Ojcowski Park Narodowy w świadomości mieszkańców. Analiza konfliktu, W: B. Jałowiecki i H. Libura (red.), *Percepcja i waloryzacja środowiska naturalnego i antropogenicznego*, (s. 79–99). Warszawa: Wydawnictwo Uniwersytetu Warszawskiego.
- Rózkowski, J., Leśniok, M. & Partyka, J. (1996). Zanieczyszczenia opadów, wód powierzchniowych i podziemnych w wybranym rejonie krasowym Polski Południowej. W: *Problemy hydrogeologiczne południowo-zachodniej Polski*, 97–105.
- Partyka, J. (1997). Badania mikroklimatyczne w jaskiniach Ojcowskiego Parku Narodowego. W: *[Czwarta] 4. Międzynarodowa Szkoła Ochrony Przyrody Obszarów Krasowych*, Smoleń, 3–6.09.1996, (s. 33–38), Dąbrowa Górnicza: Zarząd Zespołu Jurajskich Parków Krajobrazowych woj. katowickiego.
- Partyka, J. (2001). Pierwsze doświadczenia w ochronie czynnej na terenie Ojcowskiego Parku Narodowego. W: J. Partyka (red.), *Badania naukowe w południowej części Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej. Materiały konferencyjne, referaty, postery, sesje terenowe*. (s. 481–485). Ojców: Ojcowski Park Narodowy.
- Partyka, J. (2001). Przemiany środowiska przyrodniczego Ojcowskiego Parku Narodowego w ciągu ostatniego ćwierćwiecza (1975–2000), W: K. German, J. Balon (red). *Przemiany środowiska przyrodniczego Polski a jego funkcjonowanie*, (s. 366–374). Kraków.
- Hibszter, B., Krawczyk, E.W., Partyka, J. & Domagalska, P. (2001). Charakterystyka chemiczna wód powierzchniowych i podziemnych w dolinie Prądnika. W: J. Partyka (red.), *Badania naukowe w południowej części Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej. Materiały konferencyjne, referaty, postery, sesje terenowe*, (s. 48–53), Ojców: Ojcowski Park Narodowy.
- Partyka, J. (2005). Zmiany w użytkowaniu ziemi na obszarze Ojcowskiego Parku Narodowego w ciągu XIX i XX wieku. *Prądnik. Prace i Materiały Muzeum im. prof. Władysława Szafera*, 15, 7–138.
- Leśniok, M. & Partyka, J. (2001). Badania zanieczyszczeń wód opadowych na obszarze Ojcowskiego Parku Narodowego. W: J. Partyka (red.), *Badania naukowe w południowej części Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej. Materiały konferencyjne, referaty, postery, sesje terenowe*, (s. 64–66). Ojców: Ojcowski Park Narodowy.

- Partyka, J. (2002). Gospodarowanie a ochrona przyrody w obszarach chronionych na przykładzie Ojcowskiego Parku Narodowego. W: B. Flaga, S. Flaga (red.), *Wieś polska – współczesne przemiany i rozwój. Zagroda w Parku Krajobrazowym*, (s. 65–71). Kraków.
- Partyka, J. (2002). Ruch turystyczny w Ojcowskim Parku Narodowym. W: J., Partyka, (red.) *Użytkowanie turystyczne parków narodowych*, (s. 303–314). Ojców: Ojcowski Park Narodowy.
- Partyka, J. (2002). Użytkowanie ziemi jako czynnik przemian środowiska geograficznego w Ojcowskim Parku Narodowym. W: *Geologia i geomorfologia gór i wyżyn w Polsce. Prace Instytut Geografii Akademii Świętokrzyskiej w Kielcach*, 6, 89–108.
- Dyba, O., Kołodziejki, S., Marcinek, R., Partyka, J. & Siwek, A. (2003). *Dziedzictwo kulturowe okolic Ojcowa*. Ojców.
- Soja, R. & Partyka, J. (2004). Powodzie w Dolinie Prądnika. W: J., Partyka (red.), *Zróżnicowanie i przemiany środowiska przyrodniczo-kulturowego Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej, t. 1 Przyroda*, (s. 131–138). Ojców: Ojcowski Park Narodowy.
- Lech, J. & Partyka, J. (2006). Początek polskiej prehistorii w Jurze Ojcowskiej, W: J. Lech, J. Partyka (red.), *Jura Ojcowska w pradziejach i w początkach państwa polskiego*, (s. 55–83). Ojców: Ojcowski Park Narodowy.
- Partyka, J. (2006). *Ojców na starych widokówkach*. Dąbrowa Górnicza: Wydawnictwo Dikappa.
- Partyka, J. (2008). *Dolina Prądnika na starej widokówce i fotografii*. Dąbrowa Górnicza (2008). Wydawnictwo Dikappa.
- Brzeźniak, E. & Partyka, J. (2008). Warunki klimatyczne Ojcowskiego Parku Narodowego, W: A., Klasa, J., Partyka (red.), *Monografia Ojcowskiego Parku Narodowego. Przyroda*, (s. 121–136). Ojców: Ojcowski Park Narodowy.
- Partyka, J. & Pociask-Karteczka, J. (2008). Zasoby wodne parków narodowych w Polsce – wielkość, struktura i zagrożenia, W: J. Partyka, J. Pociask-Karteczka (red.), *Wody na obszarach chronionych*, (s.15–29). Kraków: Wyd. IGI GP UJ, OPN, Komisja Hydrologiczna PTG.
- Partyka, J. & Caputa, Z. (2009). Charakterystyka klimatu lokalnego Ojcowskiego Parku Narodowego na podstawie danych archiwalnych oraz badań wykonanych w latach (2008)–(2009), *Prądnik. Prace i Materiały Muzeum im. prof. Władysława Szafera*, 19, 19–40.
- Wojkowski, J. & Partyka, J. (2009). Warunki śnieżne w Ojcowie. *Prądnik. Prace i Materiały Muzeum im. prof. Władysława Szafera*, 19, 75–88.
- Partyka, J. (2010). Drogi w Ojcowskim Parku Narodowym i jego strefie ochronnej – stan obecny, stopień wykorzystania, przyrodnicze konsekwencje. *Prądnik. Prace i Materiały Muzeum im. prof. Władysława Szafera*, 20, 291–308.
- Baścik, M. & Partyka, J. (2011). *Wody na Wyżynach Olkuskiej i Miechowskiej. Zlewnie Prądnika, Dłubni i Szreniawy*, Kraków – Ojców: Wyd. Instytut Geografii i Gospodarki Przestrzennej UJ, Ojcowski Park Narodowy.
- Krocak, R., Partyka, J. & Soja, R. (2012). Środowiskowe uwarunkowania działalności człowieka na obszarach małych dolin rzecznych w okolicach Krakowa, W: W. Bilanjk (red.), *Problemy geomorfologii i paleografii ukraińskich Karpat i przyległych terytoriów*, (s. 340–355). L'viv: Wyd. L'vivskij Nationalnyj Uniwersytet imeni Ivana Franka.
- Falarz, M., Caputa, Z. & Partyka, J. (2016). Rekonstrukcja czasu zalegania pokrywy śnieżnej na podstawie wartości albedo (na przykładzie pomiarów w południowej części Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej). *Przegląd Geofizyczny*, 61, 3–4, 195–207.
- Partyka, J. (2016). Krajobraz kulturowy Doliny Prądnika. The cultural landscape of the Prądnik Valley, W: J. Partyka (red.) *Monografia Ojcowskiego Parku Narodowego. Dziedzictwo kulturowe*, (s. 339–354). Ojców: Ojcowski Park Narodowy.
- Partyka, J. & Ziarkowski, D. (2016). Dziedzictwo uzdrowiska w Ojcowie. W: J. Partyka (red.) *Monografia Ojcowskiego Parku Narodowego. Dziedzictwo kulturowe*, (s. 305–338). Ojców: Ojcowski Park Narodowy.
- Sołtys, A. (2003). Wstępne wyniki badań nad ekspansją niecierpka gruczołowatego *Impatiens glandulifera* Royle w OPN. *Prądnik. Prace i Materiały Muzeum im. prof. Władysława Szafera*, 13, 173–180

- Barabasz-Krasny, B., Sołtys, A. & Popek, R. (2004). Drzewa i krzewy obcego pochodzenia w Ojcowskim Parku Narodowym. W: J. Partyka (red.) *Zróżnicowanie i przemiany środowiska przyrodniczo-kulturowego Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej. T. I Przyroda*, (s. 187–190). Ojców: Ojcowski Park Narodowy.
- Sołtys, A., Popek R. & Barabasz-Krasny, B. (2004). Różne Ojcowskiego Parku Narodowego, W: J. Partyka (red.) *Zróżnicowanie i przemiany środowiska przyrodniczo-kulturowego Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej. Tom I Przyroda*. (s. 191–194). Ojców: Ojcowski Park Narodowy.
- Sołtys, A. (2005). Nowe taksony krytycznych rodzajów *Crataegus* i *Rubus* (*Rosaceae*) we florze Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej. *Fragmenta floristica et Geobotanica Polonica*, 12 (2), 409–412.
- Sołtys, A. & Barabasz-Krasny, B. (2006). Przemiany roślinności kserotermicznej na powierzchni badawczej „Grodzisko” w Ojcowskim Parku Narodowym. *Prądnik. Prace i Materiały Muzeum im. prof. Władysława Szafera*, 16, 89–118
- Sołtys-Lelek, A. (2008). Rodzaj *Crataegus* L. w Ojcowskim Parku Narodowym. *Prądnik. Prace i Materiały Muzeum im. prof. Władysława Szafera*, 18, 7–36.
- Sołtys-Lelek, A. (2010). Występowanie uludki leśnej *Omphalodes scorpioides* (Haenke) Schrank w Ojcowskim Parku Narodowym. *Parki Narodowe i Rezerваты Przyrody*, 29(3), 125–137.
- Sołtys-Lelek, A. (2011). Chorologia krytycznych rodzajów – *Crataegus* L., *Rosa* L., *Rubus* L. na Wyżynie Krakowsko-Częstochowskiej. *Prądnik. Prace i Materiały Muzeum im. prof. Władysława Szafera*, 21, 5–109.
- Sołtys-Lelek, A. (2012). Występowanie stokłosa spłaszczonej *Bromus carinatus* Hook. & Arn. i kolczurki klapowanej *Echinocystis lobata* (F. Michx.) Torr. & A. Grey w Ojcowskim Parku Narodowym. *Chrońmy Przyrodę Ojczystą*, 68(1), 41–48.
- Sołtys-Lelek, A. & Barabasz-Krasny, B. (2009). Skuteczność dotychczasowych form ochrony flory i szaty roślinnej w Ojcowskim Parku Narodowym. *Ochrona Środowiska i Zasobów Naturalnych*, 39, 89–102.
- Sołtys-Lelek, A. & Barabasz-Krasny, B. (2010). Ekspansja wybranych gatunków obcego pochodzenia we florze i szacie roślinnej Ojcowskiego Parku Narodowego (Południowa Polska). *Prądnik. Prace i Materiały Muzeum im. prof. Władysława Szafera*, 20, 333–376.
- Sołtys-Lelek, A., Rózkowski, J. & Lelek, K. (2010). Wpływ antropopresji na środowisko biotyczne i abiotyczne stref źródłiskowych na obszarze Ojcowskiego Parku Narodowego i jego otuliny. *Prądnik. Prace i Materiały Muzeum im. prof. Władysława Szafera*, 20, 337–396.
- Sołtys-Lelek, A. & Barabasz-Krasny, B. (2011). Rebuilding of species composition of xerothermic grassland-sin selected research areas in the Ojców National Park. *Annales Universitatis Mariae Curie-Skłodowska Sectio C.*, LXVI (1), 39–54.
- Rózkowski, J., Sołtys-Lelek, A. & Barabasz-Krasny, B. (2011). Ocena warunków siedliskowych stref źródłiskowych metodą fitoindykacji w Ojcowskim Parku Narodowym. *Biuletyn Państwowego Instytutu Geologicznego, Hydrogeologia* 445 (XII/2), 593–602.
- Sołtys-Lelek, A., Barabasz-Krasny, B. & Możdżeń, K. (2014). Rośliny ojcowskich dolin w ornamentach dekoracyjnych kaplicy „Na Wodzie” p. w. św. Józefa Rzemieślnika w Ojcowskim Parku Narodowym (południowa Polska). *Prądnik. Prace i Materiały Muzeum im. prof. Władysława Szafera*, 24, 83–98.
- Sołtys-Lelek, A., Barabasz-Krasny, B. & Możdżeń, K. (2014). Selected aspects the protection of biotopes on the example of the Ojców National Park (Southern Poland). *Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis, Folia 174, Studia ad Didacticam Biologiae Pertinentia*, IV, 99–118.
- Sołtys-Lelek, A., Barabasz-Krasny, B. & Rózkowski, J. (2014). Participation of various habitat groups in the flora of spring niches in the Ojców National Park (Southern Poland). *Biodiversity: Research and Conservation*, 36, 37–51.
- Sołtys-Lelek, A. & Klasa, A. (2015). Nowe stanowisko storczyków – kukułki szerokolistej *Dactylorhiza majalis* i podkolana białego *Platanthera bifolia* w Ojcowskim Parku Narodowym (południowa Polska). *Chrońmy Przyrodę Ojczystą*, 71(2), 137–143.
- Sołtys-Lelek, A. & Wiśniowski, B. (2015). Ambrozja bylicolistna *Ambrosia artemisiifolia* – nowe zagrożenie dla flory Ojcowskiego Parku Narodowego (Południowa Polska). *Prądnik. Prace i Materiały Muzeum im. prof. Władysława Szafera*, 25, 111–118.

- Sołtys-Lelek, A., Barabasz-Krasny, B. & Możdżeń, K. (2016). Synanthropization of riparian plant communities in the Ojców National Park (Southern Poland). *Biodiversity: Research and Conservation*, 44, 35–53.
- Sołtys-Lelek, A., Gajewski, Z. & Baran, J. (2017). Storzyczyki Ojcowskiego Parku Narodowego (województwo małopolskie, Południowa Polska). *Prądnik. Prace i Materiały Muzeum im. prof. Władysława Szafera*, 27, 35–50.
- Sołtys-Lelek, A. & Barabasz-Krasny, B. (2017). Zmiany składu gatunkowego murawy kserotermicznej na stałej powierzchni badawczej „Grodzisko” w Ojcowskim Parku Narodowym w latach 1986–2015. *Prądnik. Prace i Materiały Muzeum im. prof. Władysława Szafera*, 27, 21–34.
- Barabasz-Krasny, B., Możdżeń, K., Sołtys-Lelek, A. & Stachurska-Swakoń, A. (2017). The allelopathic potential of *Cirsium oleraceum* (L.) Scop. into the fodder meadow plants. *Notulae Botanicae Horti Agrobotanici Cluj-Napoca*, 45(1), 255–261.
- Sołtys-Lelek, A., Możdżeń, K., Barabasz-Krasny, B., Turisová, I. & Tunis, P. (2018). The role of herbarium of the Ojców National Park (Southern Poland) in studies on the diversity of local floras. *Visnyk of the Lviv University. Series Biology*, 78, 45–50.
- Barabasz-Krasny, B., Możdżeń, K., Sołtys-Lelek, A. & Stachurska-Swakoń, A. (2018). Biological traits of *Impatiens parviflora* DC. under different habitat conditions. *Notulae Botanicae Horti Agrobotanici Cluj-Napoca*, 46(1): 277–285.
- Barabasz-Krasny, B., Sołtys-Lelek, A. & Możdżeń, K. (2019). Ojcowski Park Narodowy. W: J. J., Wójcicki, S., Loster (red.). *Współczesna ochrona przyrody w Małopolsce. Przewodnik sesji terenowych 58. Zjazdu Polskiego Towarzystwa Botanicznego „Botanika bez granic”*, Kraków, 1–7 lipca 2019r. (s. 119–149). Kraków-Warszawa: Polskie Towarzystwo Botaniczne & Instytut Botaniki, Polska Akademia Nauk.
- Janicka, M., Sołtys-Lelek, A. & Baran, J. (2019). Wpływ wypasu na skład gatunkowy muraw kserotermicznych na eksperymentalnej powierzchni badawczej „Góra Koronna” w Ojcowskim Parku Narodowym. *Prądnik. Prace i Materiały Muzeum im. prof. Władysława Szafera*, 29, 7–22.
- Sołtys-Lelek, A. & Barabasz-Krasny, B. (2020). Zmiany składu gatunkowego murawy kserotermicznej w masywie Góry Koronnej (Ojcowski Park Narodowy) w latach 2014–2020. *Prądnik. Prace i Materiały Muzeum im. prof. Władysława Szafera*, 30, 7–22.
- Wiśniowski, B. & Klasa, A. (1991). Wykaz motyli większych (*Macrolepidoptera*) ze zbiorów Muzeum im. prof. W. Szafera w Ojcowskim Parku Narodowym. *Parki Narodowe i Rezerваты Przyrody*, 10(1,2), 79–92.
- Wiśniowski, B., (1993). Nowe dla Polski i rzadkie gatunki błonkówek (*Hymenoptera, Apoidea*) z terenu Ojcowskiego Parku Narodowego. *Przegląd Zoologiczny*, 37 (3–4), 277–382.
- Wiśniowski, B. & Klasa, A. (1995). Wykaz motyli mniejszych *Microlepidoptera* ze zbiorów Muzeum im. W. Szafera Ojcowskiego Parku Narodowego. *Parki Narodowe i Rezerваты Przyrody*, 14(4), 79–85.
- Wiśniowski, B. (1996). Ochrona czynna zbiorowisk łąkowych w Ojcowskim Parku Narodowym. *Materiały 4. Sympozjum Jurajskiego w Smoleniu koło Pilicy*. Dąbrowa Górnicza: ZJPK woj. katowickiego.
- Wiśniowski, B. & Palaczyk, A. (1997). *Pompiloidea*. W: J., Razowski (red.): *Wykaz zwierząt Polski*, t. 5, (s. 49–50). Kraków: Wydawnictwa Instytutu Systematyki i Ewolucji Zwierząt PAN.
- Wiśniowski, B. (1997). *Chalcidoidea* (bez/excluding *Mymaridae*). W: J., Razowski (red.), *Wykaz zwierząt Polski*, t. 5, (s.132–158). Kraków: Wydawnictwa Instytutu Systematyki & Ewolucji Zwierząt PAN,
- Wiśniowski, B. & Kowalczyk, J. K. (1998). Materiały do poznania nastecznikowatych Polski (*Hymenoptera: Aculeata: Pompilidae*). *Prądnik. Prace i Materiały Muzeum im. prof. Władysława Szafera*, 11–12, 251–260.
- Dylewska, M. & Wiśniowski, B. (1998). Osy społeczne (*Hymenoptera: Aculeata: Vespinae*) południowo-wschodniej Polski. Część II. Rozsiedlenie wysokościowe. *Prądnik. Prace i Materiały Muzeum im. prof. Władysława Szafera*, 11–12, 271–278.
- Dylewska, M., Gąsienica-Chmiel, M., Kosior, A., Sumera, B., Szafranec, S., Werstak, K. & Wiśniowski, B. (1998, 1999). Skład gatunkowy i liczebność trzmieli i trzmielców (*Bombinae, Apoidea, Hymenoptera*) na łąkach w wybranych parkach narodowych oraz kwiecistość łąk w tych parkach w 1998 roku. *Prądnik. Prace i Materiały Muzeum im. prof. Władysława Szafera*, 11–12, 279–292.

- Banaszak, J., Czechowska, W., Czechowski, W., Garbarczyk, H., Sawoniewicz, J. & Wiśniowski, B. (2000). Zagrożenia i perspektywy ochrony owadów błonkoskrzydłych (*Hymenoptera*). *Wiadomości Entomologiczne*, Suplement, 18(2), 177–211.
- Wiśniowski, B. & Piotrowski, W. (2001). Rośliniarki (*Hymenoptera: Symphyta*) Ojcowskiego Parku Narodowego – wstępne wyniki badań. W: J. Partyka (red.) *Badania naukowe w południowej części Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej. Materiały konferencyjne, referaty, postery, sesje terenowe.* (s. 327–330). Ojców: Ojcowski Park Narodowy.
- Dylewska, M. & Wiśniowski, B. (2001). Monografia żądłówek (*Hymenoptera, Aculeata*) Ojcowskiego Parku Narodowego. W: J. Partyka (red.), *Badania naukowe w południowej części Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej. Materiały konferencyjne, referaty, postery, sesje terenowe,* (s. 257–258), Ojców: Ojcowski Park Narodowy.
- Wiśniowski, B., Dylewska, M. (2003). Żądłówki (*Hymenoptera, Aculeata*) Ojcowskiego Parku Narodowego. Ojców: Ojcowski Park Narodowy.
- Wiśniowski, B. (2005). Żądłówki z rodzin *Tiphidae, Sapygidae, Mutillidae, Pompilidae, Eumenidae, Vespidae* i *Sphecidae* (*Hymenoptera: Aculeata*) Ojcowskiego Parku Narodowego. Cz. II. Analiza zgrupowań. *Prądnik. Prace i Materiały Muzeum im. prof. Władysława Szafera*, 15, 311–338.
- Wiśniowski, B. (2005). Żądłówki z rodzin *Tiphidae, Sapygidae, Mutillidae, Pompilidae, Eumenidae, Vespidae* i *Sphecidae* (*Hymenoptera: Aculeata*) Ojcowskiego Parku Narodowego. Cz. III. Waloryzacja i stan poznania w Polsce. *Prądnik. Prace i Materiały Muzeum im. Władysława Szafera*, 15, 339–356.
- Wiśniowski, B. & Rozwałka, R. (2007). Gniewosz plamisty *Coronella austriaca* (Laurenti, 1768) w Ojcowskim Parku Narodowym. *Chrońmy Przyrodę Ojczystą*, 63(2), 99–109.
- Wiśniowski, B. (2007). Dodatki do fauny błonkówek (Insecta: Hymenoptera) Ojcowskiego Parku Narodowego. *Prądnik. Prace i Materiały Muzeum im. prof. Władysława Szafera*, 17, 131–148.
- Wiśniowski, B. (2008). Błonkówki Ojcowskiego Parku Narodowego, W: A. Klasa, J. Partyka (red.) *Monografia Ojcowskiego Parku Narodowego. Przyroda*, (s. 617–642). Ojców: Ojcowski Park Narodowy.
- Wiśniowski, B. (2009). *Spider-hunting wasps (Hymenoptera: Pompilidae) of Poland*. Ojców: Ojcowski Park Narodowy.
- Huflejt, T. & Wiśniowski, B. (2012). Materiały do znajomości krajowej fauny błonkówek z rodziny pokosowatych (*Hymenoptera, Aulacidae*). *Nowy Pamiętnik Fizjograficzny*, 7(1–2), 25–34.
- Olszewski, P., Wiśniowski, B., Pawlikowski, T. & Szpila, K. (2013). Nowe dane o niektórych rzadkich żądłówkach w Polsce. *Wiadomości entomologiczne*, 32,2, 127–138.
- Wiśniowski, B. (2015). *Cuckoo-wasps (Hymenoptera: Chrysididae) of Poland*. Ojców: Ojcowski Park Narodowy.

Dodatek 2. Sympozja naukowe organizowane lub współorganizowane przez OPN od 1960 r. (w nawiasie podano współorganizatorów)**Appendix 2. Scientific symposia organized or co-organized by ONP since 1960 (co-organizing institutions in parentheses)**

- 24.VI.1960 r. – VII Kongres Międzynarodowej Unii Ochrony Przyrody i Jej Zasobów (wycieczka pokongresowa do OPN)
- 15.IX.1961 r. – Kongres INQUA (Międzynarodowa Unia Badań Czwartorzędu INQUA)
- 12–16.X.1970 r. – Sympozjum archeologiczne poświęcone problematyce stratygrafii i archeologii wczesnego Würmu: Kultury archeologiczne i podpodziały wczesnego Würmu w Europie Środkowej (Instytut Historii Kultury Materialnej PAN w Warszawie)
- 28.X.1971 r. – Konferencja na temat: Wpływ przemysłu na lasy Ojcowskiego Parku Narodowego (Komisja d/s Gospodarczo-Leśnych i Rekultywacyjnych w Rejonach Przemysłowych przy Ministrze Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego)
- 18.V.1973 r. – I majowa sesja naukowa w Ojcowie poświęcona pamięci prof. Zygmunta Nováka – założyciela i przewodniczącego Sekcji Architektury Krajobrazu; temat sesji: Problematyka rozwoju obszarów wymagających ochrony ze względów przyrodniczych (Sekcja Architektury Krajobrazu Komisji Urbanistyki i Architektury O/PAN w Krakowie)
- 16–17.V.1974 r. – II majowa sesja naukowa w Krakowie i Ojcowie; tematy: 1. Uwarunkowania przestrzenno-prawne ochrony środowiska przyrodniczego 2. Metody rozwiązywania konfliktów przestrzennych w parkach narodowych (Sekcja Architektury Krajobrazu Komisji Urbanistyki i Architektury O/PAN w Krakowie)
- 16–17.V.1975 r. – III majowa sesja naukowa w Krakowie i Ojcowie; tematy: 1. Metody kształtowania i ochrony krajobrazu dla potrzeb planowania przestrzennego; 2. Krajobrazy chronione i przekształcane a modele turystyczne (Sekcja Architektury Krajobrazu Komisji Urbanistyki i Architektury O/PAN w Krakowie)
- 21–22.V.1976 r. – IV majowa sesja naukowa w Krakowie i Ojcowie w 20-lecie Ojcowskiego Parku Narodowego; temat: Parki i ogrody polskie – pamięci prof. Gerarda Ciołka w 10. rocznicę śmierci (Sekcja Architektury Krajobrazu Komisji Urbanistyki i Architektury O/PAN w Krakowie)
- 24.X.1977 r. – XI Sympozjum Speleologiczne (Sekcja Speleologiczna Polskiego Towarzystwa Przyrodników im. Kopernika)
- 26–27.V.1978 r. – VI majowa sesja naukowa w Pieskowej Skale i Krakowie; tematy: 1. Kształtowanie terenów rolnych w obszarach szczególnie wartościowych przyrodniczo, 2. Ochrona środowiska a gospodarka rolno. Perspektywy rozwoju i zagrożenia, 3. Problemy i koncepcje gospodarki rolnej w obszarach prawnie chronionych: parków narodowych, parków krajobrazowych i ich stref ochronnych (Sekcja Architektury Krajobrazu Komisji Urbanistyki i Architektury O/PAN w Krakowie)
- 29–30.X.1979 r. – VII sesja naukowa Sekcji Architektury Krajobrazu Komisji Urbanistyki i Architektury Oddziału PAN w Krakowie; tematy: 1. Problemy zagospodarowania Wisły i kształtowania jej krajobrazu, 2. Górna Wisła i jej problemy, 3. Krajobraz rzek i potoków Górnej Wisły (Sekcja Architektury Krajobrazu Komisji Urbanistyki i Architektury O/PAN w Krakowie)
- 19–20.III.1981 r. – Sesja naukowa w auli Oddziału PAN w Krakowie z okazji 25-lecia Ojcowskiego Parku Narodowego; temat: Rola planów zagospodarowania przestrzennego w procesie ochrony parków narodowych (Komisja Urbanistyki i Architektury O/PAN w Krakowie, Sekcja Architektury Krajobrazu, Towarzystwo Urbanistów Polskich)
- 20–21.IV.1982 r. – Sympozjum: „Liga Ochrony Przyrody a parki narodowe” (Zarząd Główny LOP)
- 07–09.X.1982 r. – Seminarium pracowników naukowych parków narodowych (Zakład Ochrony Przyrody IBL w Białowieży)
- 20–21.IX.1984 r. – X Sympozjum Koleopterologiczne: „Kształtowanie się koleopterofauny Polski w czwartorzędzie i współcześnie” (Sekcja Koleopterologiczna Polskiego Towarzystwa Entomologicznego)
- 11–12.X.1985 r. – XIX Sympozjum Speleologiczne: „Datowanie osadów jaskiniowych i badania izotopowe utworów jaskiniowych” (Sekcja Speleologiczna Polskiego Towarzystwa Przyrodników im. Kopernika, Sekcja Chronologii i Datowania Bezwzględne Komitetu Badań Czwartorzędu PAN)

- 23.VII.1986 r. – Sesja naukowa w Pieskowej Skale z okazji 100. rocznicy urodzin prof. Władysława Szafera (1886–1970) i 30-lecia Ojcowskiego Parku Narodowego
- 06–07.V.1988 r. – Sympozjum naukowe w Pieskowej Skale: „Stan poznania fauny Ojcowskiego Parku Narodowego i problemy jej ochrony”
- 06–07.VI.1988 r. – Kolokwium naukowe w Pieskowej Skale: „Problemy utrzymania biocenoz nieklimaksowych w parkach narodowych i rezerwach przyrody” (Zakład Ochrony Przyrody PAN w Krakowie)
- 18–20.V.1989 r. – Sympozjum w Ojcowie (Sekcja Dipterologiczna Polskiego Towarzystwa Entomologicznego)
- 05–06.VI.1989 r. – Kolokwium naukowe w Pieskowej skale: „Wymieranie i ochrona zagrożonych gatunków roślin i zwierząt w parkach narodowych i rezerwach przyrody” Zakład Ochrony Przyrody PAN w Krakowie
- 05–06.VI.1989 r. – Kolokwium naukowe w Pieskowej skale: „Wymieranie i ochrona zagrożonych gatunków roślin i zwierząt w parkach narodowych i rezerwach przyrody” (Zakład Ochrony Przyrody PAN w Krakowie)
- 02–04.V.1990 r. – Sympozjum naukowe w Ojcowie: „Prof. Stefan Krukowski (1890–1982) – działalność archeologiczna i jej znaczenie dla nauki polskiej” (Instytut Archeologii i Etnologii PAN w Warszawie)
- 28–30.V.1990 r. – Seminarium polsko-czeskie w Pieskowej Skale i w Warszawie; temat: Krajobraz dobrem narodu (Instytut Architektury Krajobrazu Politechniki Krakowskiej)
- 10–12.IX.1990 r. – Kolokwium naukowe w Karniowicach: „Problemy ochrony i urządzania biocenoz leśnych w parkach narodowych i rezerwach przyrody” (Zakład Ochrony Przyrody PAN w Krakowie)
- 16.V.1991 r. – XVI majowa sesja naukowa w Krakowie; temat: Ojcowski Park Narodowy – 35 lat jego istnienia. Tytuł okolicznościowej wystawy: Wydział Architektury Politechniki Krakowskiej dla Ojcowskiego Parku Narodowego (Komisja Urbanistyki i Architektury Oddziału Krakowskiego PAN)
- 10–12.IX.1991 r. – Kolokwium naukowe w Karniowicach: „Chemiczne skażenia ekosystemów w parkach narodowych i rezerwach – dokumentacja, modelowanie i ochrona przed zagrożeniem” (Zakład Ochrony Przyrody PAN w Krakowie)
- 08–10.IX.1992 r. – Kolokwium naukowe w Szyszycach: „Znaczenie wielkości, kształtu i izolacji parków narodowych i rezerwatów przyrody dla skuteczności ochrony ich zasobów przyrodniczych” (Zakład Ochrony Przyrody PAN w Krakowie)
- 03–05.IX.1993 r. – V Warsztaty Geograficzne w Ojcowie „Jak poznawać Ojcowski Park Narodowy” (Katedra Dydaktyki Geografii Uniwersytetu Śląskiego)
- 06–08.IX.1993 r. – Kolokwium naukowe w Ojcowie: „Utrzymanie i restytucja ginących gatunków roślin i zwierząt w parkach narodowych i rezerwach przyrody” (Zakład Ochrony Przyrody PAN w Krakowie, Państwowa Rada Ochrony Przyrody)
- 29.IV.–1.V.1994 r. – VI warsztaty Geograficzne w Ojcowie „Jak poznawać Ojcowski Park Narodowy” (Katedra Dydaktyki Geografii Uniwersytetu Śląskiego, Polskie Towarzystwo Geograficzne)
- 03–05.VI.1994 r. – Kolokwium naukowe w Ojcowie: „Funkcjonowanie i ochrona zasobów przyrodniczych w warunkach trwałego oddziaływania człowieka” (Polskie Towarzystwo Ludoznawcze, Katedra Dydaktyki Geografii Uniwersytetu Śląskiego)
- 27–28.VI.1994 r. – Konwersatorium z cyklu „Programy edukacyjne w muzeach i skansenach pt.: „Jak człowiek gospodarował w Dolinie Prądnika od paleolitu do dziś?”
- 23–24.IX.1995 r. – IV Sympozjum Sekcji Hymenopterologicznej Polskiego Towarzystwa Entomologicznego (Polskie Towarzystwo Entomologiczne)
- 08–10.V.1996 r. – Sympozjum archeologiczne „Jura Ojcowska w pradziejach i w początkach Państwa Polskiego” z okazji 125. rocznicy badań archeologicznych w Jurze Ojcowskiej i 40-lecia OPN (Komitet Nauk Prai Protohistorycznych PAN)
- 10–21.V.1996 r. – XXI majowa sesja naukowa w Ojcowie; temat: Ochrona krajobrazu Ojcowskiego Parku Narodowego w warunkach samorządności terytorialnej (Komisja Urbanistyki i Architektury Oddziału PAN w Krakowie)
05. IX.1996 r. – IV Międzynarodowa Szkoła Ochrony Obszarów Krasowych w Smoleniu i w Ojcowie (Wydział Nauk o Ziemi Uniwersytetu Śląskiego, Zarząd Zespołu jurajskich Parków Krajobrazowych woj. katowickiego)
- 13–15.IX.1996 r. – Sesja Historyczno-Krajoznawcza w Ojcowie „Ojcowskie Gody Życia” w 100-lecie Muzeum PTTK w Ojcowie (Oddziały PTTK w Krakowie i Ojcowie, OPN)

- 23–24.IX.1996 r. – IV Sympozjum Sekcji Hymenopterologicznej Polskiego Towarzystwa Entomologicznego (Polskie Towarzystwo Entomologiczne)
- 12–13. X.1996 r. – IV seminarium „Sacrum i Przyroda” w Ojcowie (Specjalizacja Teologii Praktycznej Wydziału Teologicznego PAT w Krakowie, Uniwersytet Jagielloński)
- 05–08.VIII.1997 r. – Sympozjum „Przestrzeń sztuki – przestrzeń życia” w Ojcowie (Stowarzyszenie Fort Sztuki w Krakowie, Katedrę Sztuk Wizualnych ASP w Krakowie)
- 22–23.IX.1997 r. – IV Sympozjum Sekcji Hymenopterologicznej Polskiego Towarzystwa Entomologicznego (Polskie Towarzystwo Entomologiczne)
- 17–19.X.1997 r. – XXXI Sympozjum Speleologiczne Sekcji Speleologicznej Polskiego Towarzystwa Przyrodników im. Kopernika (Towarzystwo Przyrodników im. Kopernika, OPN)
- 16–20.II.1998 r. – XVII Szkoła Speleologiczna w Ojcowie (Katedra Geomorfologii Uniwersytetu Śląskiego w Sosnowcu)
- 14–22.IV.1998 r. – Międzynarodowa konferencja edukacyjna “Training Seminar Enwironmental Education” w Ojcowie (EUROPARC Expertise Exchange w Grafenau (Niemcy) Instytut Ochrony Przyrody PAN)
- 07–09.V.1998 r. – Sympozjum w Ojcowie: „Badania faunistyczne w Ojcowskim Parku Narodowym w latach 1988–1997”
- 26–27.II.1999 r. – Ogólnopolskie Warsztaty Kartowania i Dokumentacji Jaskiń w Ojcowie (Komisja Tatarnictwa Jaskiniowego Polskiego Związku Alpinizmu (PZA))
- 19–20.IV.1999 r. – VI Sympozjum Sekcji Hymenopterologicznej Polskiego Towarzystwa Entomologicznego (Sekcja Hymenopterologiczna PTE)
- 28–29.IV.1999 r. – Polsko-ukraińska sesja naukowa w Ojcowie i w Muzeum Archeologicznym w Krakowie; temat: Z archeologii Ukrainy i Jury Ojcowskiej (Muzeum Archeologiczne w Krakowie)
- 26–29.V.1999 r. – VI Ogólnopolskie Warsztaty Bentologiczne w Ojcowie (Zakład Biologii Wód im. K. Starmacha PAN w Krakowie, Krakowski Oddział Polskiego Towarzystwa Hydrobiologicznego)
- 05–06.IV.2000 r. – II Forum dyskusyjne w Ojcowie „Parki narodowe – ich funkcja w czasie i przestrzeni” (Komitet Ochrony Przyrody PAN, Ministerstwo Środowiska, Instytut Systematyki i Ewolucji Zwierząt PAN, Krajowy Zarząd Parków Narodowych)
- 08–10.V.2000 r. – VII Sympozjum Sekcji Hymenopterologicznej Polskiego Towarzystwa Entomologicznego w Ojcowie (OPN, Sekcja Hymenopterologiczna PTE)
- 11–12.V.2000 r. – Seminarium w Ojcowie: Natura (2000)/EMERALD w Polsce (Instytut Ochrony Przyrody PAN)
- 27–29.V.2000 r. – VI warsztaty bentologiczne (Sekcja Bentologiczna Polskiego Towarzystwa Hydrobiologicznego)
- 02.VIII.2000 r. – Climate Changes. The Karst Record II [sesja terenowa w OPN] (Instytut Nauk Geologicznych PAN, Instytut Nauk Geologicznych UJ, OPN [udział w organizacji sesji terenowej])
- 22–24.IX.2000 r. – Sympozjum Sekcji Koleopterologicznej Polskiego Towarzystwa Entomologicznego: Koleopterofauna ksero- i kalciofilna Polski – stan poznania i problemy ochrony (Sekcja Koleopterologiczna PTE)
- 23–24.IV.2001 r. – VIII Sympozjum Sekcji Hymenopterologicznej Polskiego Towarzystwa Entomologicznego (OPN, Sekcja Hymenopterologiczna PTE)
- 10–11.V.2001 r. – Konferencja naukowa w Ojcowie w 45. rocznicę utworzenia Ojcowskiego Parku Narodowego i w 25. rocznicę ZJPK; temat: Badania naukowe w południowej Wyżynie Krakowsko-Częstochowskiej. (Zespół Jurajskich Parków Krajobrazowych woj. małopolskiego)
- 17–18.V.2001 r. – Ogólnopolska Konferencja Naukowa w Krakowie; temat: Przemiany środowiska przyrodniczego Polski a jego funkcjonowanie. Sesja terenowa w Ojcowie (Instytut Geografii UJ)
- 25–27.V.2001 r. – XX Zjazd Sekcji Dipterologicznej Polskiego Towarzystwa Entomologicznego (Sekcja Dipterologiczna PTE)
- 06–08.V.2002 r. – IX Sympozjum Sekcji Hymenopterologicznej Polskiego Towarzystwa Entomologicznego (Sekcja Hymenopterologiczna PTE)

- 24–26.V.2002 r. – XXI Zjazd Sekcji Dipterologicznej Polskiego Towarzystwa Entomologicznego (Sekcja Dipterologiczna PTE)
- 13–14.VI.2002 r. – Konferencja naukowa w Ojcowie; temat: Użytkowanie turystyczne parków narodowych (Instytut Ochrony Przyrody PAN)
- 12–13.V.2003 r. – X Sympozjum Sekcji Hymenopterologicznej Polskiego Towarzystwa Entomologicznego (Sekcja Hymenopterologiczna PTE)
- 23–24.V.2003 r. – Konferencja naukowa w Ojcowie; temat: Ochrona dóbr kultury i historycznego związku człowieka z przyrodą w parkach narodowych (Regionalny Ośrodek Badań i Dokumentacji Zabytków w Krakowie, Stowarzyszenie „Kultura i Natura” im. J.G. Pawlikowskiego)
- 10–11.V.2004 r. – XI Sympozjum Sekcji Hymenopterologicznej Polskiego Towarzystwa Entomologicznego (Ojcowski Park Narodowy, Sekcja Hymenopterologiczna PTE)
- 16–19.VI.2004 r. – Konferencja naukowa: Ogólnopolskie znaczenie dla nauki i edukacji zespołowych badań na Wyżynie Krakowsko-Częstochowskiej. Złoty Potok – Ojców (Zarząd Parków Krajobrazowych woj. śląskiego, Wydział Nauk o Ziemi Uniwersytetu Śląskiego Instytut Systematyki i Ewolucji Zwierząt PAN, Komitet Ochrony Przyrody PAN)
- 29–30.X.2004 r. – Warsztaty trzmielowe (Sekcja Hymenopterologiczna Polskiego Towarzystwa Entomologicznego)
- 09–10.V.2005 r. – XII Sympozjum Sekcji Hymenopterologicznej Polskiego Towarzystwa Entomologicznego (Sekcja Hymenopterologiczna PTE)
- 23–24.V.2005 r. – Warsztaty trzmielowe (Sekcja Hymenopterologiczna Polskiego Towarzystwa Entomologicznego)
- 16–17.VI.2005 r. – Konferencja naukowa w Sosnowcu; temat: Konflikty człowiek – przyroda na obszarach prawnie chronionych w Polsce Sesja terenowa w Ojcowie (Polskie Towarzystwo Geograficzne, Oddział Katowicki)
- 17–18.IX.2005 r. – VI Ogólnopolskie Forum Nauczycieli Przedmiotów Przyrodniczych Wydział Nauk o Ziemi Uniwersytetu Śląskiego (na terenie OPN drugiego dnia sesja terenowa)
- 18–20.V.2006 r. – VII Sympozjum Polskiego Towarzystwa taksonomicznego: „Jednostka systematyczna – aspekty morfologiczne i genetyczne” (Instytut Systematyki i Ewolucji Zwierząt PAN, Polskie Towarzystwo Taksonomiczne)
- 05–06.VI.2006 r. – XIII Sympozjum Sekcji Hymenopterologicznej Polskiego Towarzystwa Entomologicznego (Ojcowski Park Narodowy, Sekcja Hymenopterologiczna PTE)
- 19.VI.2006 r. – Sesja naukowa w Ojcowie; temat: Regionalizm i krajoznawstwo w kształceniu polonistycznym i zajęciach pozalekcyjnych (Akademia Pedagogiczna w Krakowie, Instytut Filologii Polskiej)
- 10.IX.2006 r. – 7th International Congress on the Jurassic System Na terenie OPN tylko jedna z przedkongresowych sesji terenowych w Ojcowie (Instytut Geologiczny Uniwersytetu Warszawskiego)
- 24.IX.2006 r. – Międzynarodowy Kongres Archeologiczny [na terenie OPN tylko jedna z sesji terenowych w dniu 24 IX (2006) r. na trasie Ojców – Muzeum OPN – Krakowska Brama – Jaskinia Ciemna – ruiny zamku w Ojcowie] (Instytut Archeologii i Etnologii PAN, Oddział w Krakowie)
- 10–11.X.2006 r. – Konferencja naukowa w Ojcowie z okazji 50-lecia Ojcowskiego Parku Narodowego; temat: Ojcowski Park Narodowy: wczoraj – dziś – jutro. Pół wieku walki o ochronę przyrody i dziedzictwa kulturowego. Sukcesy, porażki, prognozy na przyszłość
- 11–12.V.2007 r. – XIV Sympozjum Hymenopterologiczne (Sekcja Hymenopterologiczna Polskiego Towarzystwa Entomologicznego)
- 20–22.IX.2007 r. – Konferencja Jurassica VI – (2007)-09-24 (Grupa Robocza Polskiego Towarzystwa Geologicznego)
- 12–13.V.2008 r. – XV Sympozjum Hymenopterologiczne (Sekcja Hymenopterologiczna PTE)
- 12–14.VI.2008 r. – Konferencja „Wody na obszarach chronionych (Instytut Geografii i Gospodarki Przestrzennej UJ, Ojcowski Park Narodowy, Komisja Hydrologiczna, Polskiego Towarzystwa Geograficznego)

- 22–23.IX.2008 r. – Sesja naukowa „Sztuka i podróżowanie” (Instytut Historii Sztuki UJ, Instytut Turystyki i Rekreacji AWF Kraków)
- 11–12.X.2008 r. – XVI Seminarium „Sacrum i przyroda” Elementy chrześcijańskie w edukacji ekologicznej (Papieska Akademia Teologiczna w Krakowie, Ojcowski Park Narodowy, Koło nr 1 PTTK „Pielgrzym”)
- 11–12.V.2009 r. – XVI Sympozjum Sekcji Hymenopterologicznej PTE (UMK Toruń)
- 11–12.V.2010 r. – XVII Sympozjum Sekcji Hymenopterologicznej PTE (Sekcja Hymenopterologiczna PTE)
- 09–10.V.2011 r. – XVIII Sympozjum Sekcji Hymenopterologicznej PTE (PTE)
- 21–23.IX.2011 r. – I Międzynarodowa konferencja „Przyroda nie zna granic – współpraca Zespołu Jurajskich Parków Krajobrazowych z międzynarodowymi partnerami województwa Małopolskiego w zakresie ochrony przyrody”. XXX-lecie Jurajskich Parków Krajobrazowych (JPK, OPN)
- 06–07.X.2011 r. – XVIII Międzynarodowa Szkoła Ochrony Przyrody Obszarów Krasowych (Zespół Parków Krajobrazowych Województwa Śląskiego)
- 21–23.X.2011 r. – 45. Sympozjum Speleologiczne w Ojcowie (Sekcja Speleologiczna Polskiego Towarzystwa Przyrodników im. Kopernika)
- 14–15.V.2012 r. – XIX Sympozjum Sekcji Hymenopterologicznej PTE (UMK Toruń)
- 25–27.V.2012 r. – XXXI Zjazd sekcji Dipterologicznej PTE (Uniwersytet Wrocławski)
- 30.VIII.2012 r. – Seminarium Programowe Akademii Solidarności „Partnerstwo dla gospodarki solidarnej; strategia rozwoju przedsiębiorczości społecznej w przestrzeni dziedzictwa kulturowego Jury Krakowskiej (Urząd Gminy Jerzmanowice-Przegonia, Fundacja Pomocy Wzajemnej BARKA)
- 13–14.X.2012 r. – XX Seminarium Sacrum i Przyroda „Człowiek w ogrodzie Pana (Uniwersytet Papieski im. J. Pawła II w Krakowie, Uniwersytet Preszowski - Słowacja)
- 20–21.V.2013 r. – XX Sympozjum Sekcji Hymenopterologicznej PTE (PTE)
- 24–27.V.2013 r. – XXXII Zjazd Sekcji Dipterologicznej PTE (PTE)
- 19–20.V.2014 r. – XXI Sympozjum Sekcji Hymenopterologicznej PTE (UMK Toruń)
- 09–10.V.2015 r. – Sesja naukowa: „Przeszłość i terażniejszość kultury uzdrowskiej” (Instytut Geografii Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie, Stowarzyszenie Przyjaciół Ojcowa, Centrum Kultury, Sportu i Rekreacji w Skale)
- 23–24.V.2015 r. – XXII Sympozjum Sekcji Hymenopterologicznej PTE (UMK Toruń)
- 25.I.2016 r. – Architektura drewniana w krajobrazie kulturowym (Słowacko-ukraińsko-polskie seminarium organizowane przez Stowarzyszenie dla Ochrony Przyrody Machaon International (Słowacja) i parki narodowe: Słowacki Raj (Słowacja), Pieniński (Słowacja), Ojcowski (Polska)
- 16–17.V.2016 r. – XXIII Sympozjum Sekcji Hymenopterologicznej PTE (UMK Toruń)
- 28–29.X.2016 r. – 60 lat Ojcowskiego Parku Narodowego
- 21–22.V.2017 r. – XXIV Sympozjum Sekcji Hymenopterologicznej PTE (UMK Toruń)
- 06 i 13.VII.2017 r. – 41. Sesja Komitetu Światowego Dziedzictwa; sesja terenowa w OPN (Narodowy Instytut Dziedzictwa)
- 07–08.X.2017 r. – XXV. Sympozjum Sacrum i Przyroda „Edukacja i duchowość ekologiczna” (Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie, Grekokatolicki Wydział Teologiczny Uniwersytetu Preszowskiego, Słowacja)
- 25.VI.2018 r. – Konferencja PROGEO (sesja terenowa: wąwóz Ciasne Skałki, Jaskinia Ciemna, Dolina Prądnika, Pieskowa Skała (Wydział Geologii Uniwersytetu Warszawskiego)
- 13.IX.2019 r. – 3. Festiwal Nietoperzy. Konferencja poświęcona ochronie nietoperzy (Stowarzyszenie „Ostaniec”, Zespół Parków Krajobrazowych Województwa Małopolskiego)

Dodatek 3. Wydawnictwa wydane nakładem OPN lub z udziałem OPN
Appendix 3. Publications published by ONP or with the participation of ONP

1962

1. S. Gut, R. Jasiński: Ojcowski Park Narodowy. Kraków [1962]. ss. 29, nlb. 3. Wydawnictwo Artystyczno-Graficzne RSW „Prasa”. [OPN wykupił część nakładu].

1968

2. S. Kasprzyk, M. Mełges: Ojcowski Park Narodowy. Warszawa 1968. Wyd. PWRiL, ss. nlb. 28. [OPN wykupił cały nakład].

1974

3. M. Mełges, S. Kasprzyk: Ojcowski Park Narodowy. Kraków 1974. Krajowa Agencja Wydawnicza, ss. nlb. 48. [OPN wykupił cały nakład].

1975

4. M. Mełges: Ojcowski Park Narodowy [ulotka]. Kraków 1975. Krajowa Agencja Wydawnicza, ss. nlb. 6. [OPN wykupił cały nakład, ok. 20 tys. egz.].

1976

5. J. Partyka: Bibliografia Ojcowskiego Parku Narodowego (za okres do końca 1973 r.). Kraków 1976, ss. 228. Wyd. OPN, Muzeum im. prof. W. Szafera, nakład 800 egz.
6. J. Partyka: Ojcowski Park Narodowy. [w:] Nauka dla Wszystkich. Nr 276 s. 84, Wrocław 1976, Ossolineum [OPN wykupił prawie cały nakład wynoszący 20 tys. egz.].

1979

7. J. Partyka: Ojcowski Park Narodowy. Przewodnik. Wyd. 1. Warszawa 1979. Wyd. Sport i Turystyka, s. 132. [OPN wykupił część nakładu].

1981

8. J. Partyka: Ojcowski Park Narodowy. [składanka]. Kraków 1981. Krajowa Agencja Wydawnicza, ss. nlb. 8. [OPN wykupił cały nakład].

1983

9. Ojcowski Park Narodowy. [podpisy i tekst objaśniający do zestawu 14 kolorowych widokówek: widokówek Partyka]. Kraków 1983, KAW. [OPN wykupił cały nakład].
10. Ojcowski Park Narodowy. Jaskinia Łokietka. [podpisy i tekst objaśniający do zestawu 8 kolorowych widokówek: J. Partyka]. Kraków 1983, KAW. [OPN wykupił cały nakład].

1987

11. Jaskinia Wierzchowska Górna. Warszawa-Kraków 1987. Wyd. PTTK „Kraj”. [Fot.: M. Krzemień, tekst: J. Partyka]. [OPN wykupił część nakładu].
12. Ojcowski Park Narodowy – wybrane problemy i zadania. Parki Nar. Rez. Przyn. 30-lecie OPN, s.125, nlb.1. Białowieża-Ojców 1987. Red. J. Partyka. Wyd. Białowiecki Park Narodowy z udziałem OPN. [OPN wykupił część nakładu].

1988

13. J. Partyka: Ojcowski Park Narodowy. Przewodnik. Wyd. 2. Warszawa 1988. Wyd. Sport i Turystyka. s.151, nlb,1, + mapa. 16o [OPN wykupił część nakładu].

1990

14. J. Partyka: Przewodnik po stałej wystawie Muzeum im. Prof. Władysława Szafera i parku Zamkowym. Ojcowski Park Narodowy. Kraków 1990. ss. 92. Krajowa Agencja Wydawnicza. [OPN wykupił cały nakład].
15. Jaskinia Łokietka. Kraków 1990. Wyd. Karpaty. s. nlb.36 [Fot.: M. Krzemień, tekst: J. Partyka]. [OPN wykupił cały nakład].
16. Prądnik. Prace i Materiały Muzeum im. Prof. W. Szafera, T. 1. Ojców 1990, ss. 184. Wyd. OPN.
17. Prądnik. Prace i Materiały Muzeum im. Prof. W. Szafera, T. 2. Ojców 1990, ss. 198. Wyd. OPN.

1991

18. Prądnik. Prace i Materiały Muzeum im. Prof. W. Szafera, T. 3. Ojców 1991. ss. 257, nlb. 1. Wyd. OPN.

19. Prądnik. Prace i Materiały Muzeum im. Prof. W. Szafera, T. 4. Ojców 1991. ss. 204. Wyd. OPN.

1992

20. Prądnik. Prace i Materiały Muzeum im. Prof. W. Szafera, T. 5. Ojców 1992. ss. 265, nlb. 3. Wyd. OPN.

21. S. Michalik, J. Partyka: Chełmowa Góra. Ojcowski Park Narodowy. Kraków 1992. ss. 74, nlb.2. Krajowa Agencja Wydawnicza. [OPN wykupił cały nakład].

22. Prądnik. Prace i Materiały Muzeum im. Prof. W. Szafera, T. 6. Ojców 1992. ss. 290. Wyd. OPN.

23. Prof. Stefan Krukowski (1890–1982) – działalność archeologiczna i jej znaczenie dla nauki polskiej. Materiały sympozjum naukowego, Ojców, 2–4 maja 1990 r. Ojców 1992. ss. 288. Red. J. Lech i J. Partyka. Wyd. OPN.

24. C. Parma, J. Partyka: Ojców. Warszawa 1992. Wyd. Voyager. [OPN wykupił część nakładu].

25. C. Parma: Najpiękniejsze jaskinie. Warszawa 1992. Wyd. Voyager. [OPN wykupił część nakładu].

26. J. Partyka: Ojcowski Park Narodowy. Przewodnik, wyd. 3. Warszawa 1992, Sport i Turystyka, s.176, mapa. [OPN wykupił część nakładu].

27. J. Partyka: Ojcowski National Park. Warszawa 1992, Sport i Turystyka. s. 63, nlb.1. [OPN wykupił cały nakład].

28. K. Bisek, M. Gradziński, M. Wawryka: Jaskinie Ojcowskiego Parku Narodowego. Wąwóz Koziarnia. Ojców 1992, ss. 56. Wyd. OPN.

1993

29. Utrzymanie i restytucja ginących gatunków roślin i zwierząt w parkach narodowych i rezerwatach przyrody. Red. A.W. Biderman i B. Wiśniowski. Ojców 1993, ss. 134. Wyd. OPN.

30. Prądnik. Prace i Materiały Muzeum im. Prof. W. Szafera, T. 7–8. Ojców 1993. ss. 369, nlb. 3. Wyd. OPN.

1994

31. Praktyczne formy edukacji środowiskowej. Ojców 1994. Red. A.W. Biderman, W. Bosak, G.R. Gill, K.M. Leonowicz, B. Wiśniowski. Wyd. OPN.

32. M. Gradziński, A. Amirowicz, K. Bisek, M. Wawryka: Jaskinie Ojcowskiego Parku Narodowego, Dolina Sąspowska, Część Wschodnia. Ojców 1994, ss. 137, nlb. 1. Wyd. OPN.

33. J. Pawłowski, M. Mazur, J.K. Młynarski, Z. Stebnicka, A. Szeptycki, W. Szymczakowski: Chrząszcze (*Coleoptera*) Ojcowskiego Parku Narodowego i terenów ościennych. Ojców 1994. ss. 246, nlb. 1. Wyd. OPN.

1995

34. Prądnik. Prace i Materiały Muzeum im. Prof. W. Szafera, T. 9. Ojców 1994/1995. ss. 263, nlb. 1. Wyd. OPN.

35. Prądnik. Prace i Materiały Muzeum im. Prof. W. Szafera, T. 10. Ojców 1995. ss. 196. Wyd. OPN.

36. Woda w Twojej Rzece. Tłum z j. ang. B. Wiśniowski, Oprac. K. Leonowicz, B. Wiśniowski. Ojców 1995. Wyd. OPN.

37. A. Falniowska-Gradowska: Ojców w dziejach i legendzie. Ojców 1995. ss. 287, nlb.3. Red. H. Latowska i Z. Kłosińska. Wyd. OPN.

38. M. Gradziński, A. Górny, M. Szelerewicz: Jaskinie Ojcowskiego Parku Narodowego, Wąwóz Jamki. Ojców 1995, ss. 92. Wyd. OPN.

39. M. Gradziński, M. Wawryka, K. Bisek, B. Michalska: Jaskinie Ojcowskiego Parku Narodowego, Dolina Sąspowska, Część Zachodnia. Ojców 1995, ss. 60. Wyd. OPN.

1996

40. Brzeg Twojej Rzeki. Tłum z j. ang. B. Wiśniowski, Oprac. K. Leonowicz, B. Wiśniowski. Ojców 1996. Wyd. OPN.

41. Dolina Twojej Rzeki. Tłum z j. ang. B. Wiśniowski, Oprac. K. Leonowicz, B. Wiśniowski. Ojców 1996. Wyd. OPN.

42. Tajemnice Ojcowskich Grot. [album]. Warszawa 1996, Wydawnictwo PARMA PRESS. [OPN wykupił cały nakład].

43. M. Gradziński, B. Michalska, M. Wawryka, K. Bisek: Jaskinie Ojcowskiego Parku Narodowego, Chełmowa Góra. Ojców 1996, ss. 69, nlb. 1 + mapa. Wyd. OPN.

1997

44. M. Dylewska: Trzmiele (*Bombus* Latr.) i trzmiele (*Psithyrus* Lep.) Parków Narodowych Ojcowskiego i Świętokrzyskiego. Kraków 1997. [OPN wykupił część nakładu].
45. R. Cieślík, J. Partyka: Ojcowski Park Narodowy. [Albumik]. Kraków 1997. Wyd. Karpaty. [OPN wykupił część nakładu].
46. M. Gradziński, B. Michalska, M. Szelerewicz, M. Wawryka: Jaskinie Ojcowskiego Parku Narodowego, Rusztowa Góra. Ojców 1997, ss. 43, nlb. 1. Wyd. OPN.

1998

47. Materiały XVII-tej Szkoły Speleologicznej, Ojców, 16–20 lutego 1998, wyd. Pracownia Badań i Dokumentacji Środowiska Krasowego, katedra Geomorfologii, Uniwersytet Śląski, Ojcowski Park Narodowy, Sosnowiec 1998, ss. 59.
48. W. Bosak: Możliwości uprawy winorośli w regionie Jury Krakowskiej. Ojców 1998, ss. 19, nlb. 1. Wyd. OPN.
49. J. Partyka: Ojcowski Park Narodowy. Przewodnik, wyd. 4. Warszawa 1998. Wyd. Sport i Turystyka. Muza S.A. [OPN wykupił część nakładu].
50. M. Gradziński, B. Michalska, M. Szelerewicz, M. Wawryka: Jaskinie Ojcowskiego Parku Narodowego. Dolina Prądnika, Część Południowo-Zachodnia. Ojców 1998, ss. 53, nlb. 1. Wyd. OPN.
51. Prądnik. Prace i Materiały Muzeum im. Prof. W. Szafera, T. 11–12. Ojców 1998. ss. 406, nlb. 2. Wyd. OPN.

1999

52. A. Falniowska-Gradowska: Dzieje zamku ojcowskiego. Ojców 1999. Red. A. Falniowski. ss. 108, nlb. 4. Wyd. OPN.
53. S. Kołodziejki: Średniowieczne budowle obronne na terenie Ojcowskiego Parku Narodowego o w okolicy w świetle wyników nowszych badań. Ojców 1999. ss. 35, nlb. 1. Red. W. Bosak. Wyd. OPN.
54. M. Gradziński, B. Michalska, M. Wawryka: Jaskinie Ojcowskiego Parku Narodowego, Część Środkowo-Zachodnia. Ojców 1999, ss. 31, nlb. 1. Wyd. OPN.

2000

55. T. Madeyska: Dzieje w jaskiniach zapisane. Ojców 2000. ss. 35, nlb. 1. Wyd. OPN.

2001

56. Badania naukowe w południowej części Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej. Materiały konferencyjne: referaty, postery, sesje terenowe, Ojców 10–11 maja 2001 r. ss. 535. Red. J. Partyka. Ojców 2001. Wyd. OPN.
57. Z archeologii Ukrainy i Jury Ojcowskiej. ss. 592. Ojców 2001. Red. J. Lech i J. Partyka. Wyd. OPN.
58. J. Partyka, R. Cieślík: Ojcowski Park Narodowy. Przewodnik kieszonkowy. Warszawa 2001. MULTICO Oficyna Wydawnicza. ss. 95, nlb. 1. [OPN wykupił część nakładu].
59. M. Gradziński, B. Michalska, M. Wawryka: Jaskinie Ojcowskiego Parku Narodowego, Dolina Prądnika. Część Północno-Zachodnia. Ojców 2001, ss. 29, nlb. 1. Wyd. OPN.

2002

60. Użytkowanie turystyczne parków narodowych. ss. 770. Ojców 2002. Red. J. Partyka. Wyd. OPN.
61. J. Partyka, M. Gradziński, A. Kwiatek-Sołtys: Uwarunkowania przyrodnicze i kulturowe rozwoju turystyki na Wyżynie Krakowskiej. ss. 44. Ojców 2002. Wyd. OPN.
62. M. Gradziński, B. Michalska, M. Wawryka: Jaskinie Ojcowskiego Parku Narodowego, Dolina Prądnika. Część Północna. Ojców 2002, ss. 37, nlb. 1. Wyd. OPN.

2003

63. Prądnik. Prace i Materiały Muzeum im. Prof. W. Szafera, T. 13. Ojców 2002/2003. ss. 257, nlb. 3. Wyd. OPN.
64. Prądnik. Prace i Materiały Muzeum im. Prof. W. Szafera, T. 14. Ojców 2003. ss. 64. Wyd. OPN.
65. Tradycja powstania styczniowego w Ojcowie. ss. 88. Ojców 2003. Red. J. Partyka. Wyd. OPN [ze środków Oddziału Ojcowskiego PTTK z udziałem OPN].

66. Ochrona dóbr kultury i historycznego związku człowieka z przyrodą w parkach narodowych. ss. 814. Ojców 2003. Red. J. Partyka. Wyd. OPN.
67. Dziedzictwo kulturowe okolic Ojcowa. ss. 64. Ojców 2003. Red. S. Kołodziejcki i J. Partyka. Wyd. OPN.
68. M. Dylewska, B. Wiśniowski: Żądłówki Ojcowskiego Parku Narodowego. Ojców 2003. Wyd. OPN. 306 s., 12 s. tabl. Kolor: il., mapa, 1 wykr.; 24 cm.

2004

69. Od Złotego Potoku do Ojcowa. Szlakiem wyprawy naturalistów z 1854 r. ss. 162, nlb. 2. Ojców 2004. Red. J. Partyka i A. Tyc. Wyd. PTTK i OPN.
70. W krainie białych skał. Zadania dydaktyczne i scenariusze zajęć terenowych dla nauczycieli prowadzących edukację przyrodniczą w Złotym Potoku i Ojcowie. ss. 148. Ojców 2004. Red. B. Dobosik, A. Hibszer, J. Partyka. Wyd. OPN.
71. Zróżnicowanie i przemiany środowiska przyrodniczo-kulturowego Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej, T. 1 Przyroda, ss. 389, nlb.1. Ojców 2004. Red. J. Partyka. Wyd. OPN.
72. Zróżnicowanie i przemiany środowiska przyrodniczo-kulturowego Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej, T. 2 Kultura, ss. 412. Ojców 2004. Red. J. Partyka. Wyd. OPN.
73. K. Wróblewski: Nad Prądnikiem. Przewodnik po Ojcowie Ponadto okolicy. Warszawa 1907. Reprint nakładem OPN. Ojców 2004. Wyd. OPN.
74. Przewodnik po Ojcowskiej Dolinie. Warszawa 1860. Reprint nakładem OPN. Ojców 2004. Wyd. OPN.
75. M. Gradziński, B. Michalska, M. Wawryka, M. Szelerewicz: Jaskinie Ojcowskiego Parku Narodowego, Dolina Prądnika. Część Północna. Ojców 2004, ss. 38. Wyd. OPN.

2005

76. Jaskinia Łokietka w Ojcowskim Parku Narodowym. Tekst i ilustracje: M. Szelerewicz. Kraków 2005. Wyd. I. [Folder-składanka o wym. 33x47 cm z planem Jaskini Łokietka; OPN wykupił część nakładu w ilości 1500 egz.].
77. Konflikty człowiek – przyroda na obszarach prawnie chronionych w Polsce. ss. 70 + mapa. Sosnowiec – Ojców 2005. Red. A. Hibszer, J. Partyka. Wyd. Polskie Towarzystwo Geograficzne, Oddział Katowicki, OPN.
78. Prądnik. Prace i Materiały Muzeum im. Prof. W. Szafera, T. 15. Ojców 2005. ss. 380. Wyd. OPN.
79. Zróżnicowanie i przemiany środowiska przyrodniczo-kulturowego Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej, T. 3 – Suplement, ss. 320. Ojców 2005. Red. J. Partyka. Wyd. OPN.
80. Między ochroną przyrody a gospodarką – bliżej ochrony. Konflikty człowiek – przyroda na obszarach prawnie chronionych w Polsce. Sosnowiec – Ojców 2005, ss. 224. Red. A. Hibszer, J. Partyka. Wyd. Polskie Towarzystwo Geograficzne, Oddział Katowicki, OPN.
81. M. Gradziński, B. Michalska, M. Wawryka: Jaskinie Ojcowskiego Parku Narodowego, Dolina Prądnika. Część Środkowo-Wschodnia. Ojców 2005, ss. 54. Wyd. OPN.

2006

82. J. Partyka, Ojcowski Park Narodowy. Przewodnik. wyd. 5. Warszawa 2006. Wyd. Sport i Turystyka. Muza S.A. [OPN wykupił część nakładu, 1500 egz.].
83. L. Sawicki, Elementarz geograficzny. Kraków 1921 [reprint].
84. W cieniu zamczyska Bonerów. W setną rocznicę utworzenia Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego (1906–2006). Ojców 2006, ss. 278. Red. J. Partyka. Wyd. Oddział PTTK w Ojcowie, Ojcowski Park Narodowy. [Nakład 1000 egz. OPN zakupił część nakładu].
85. S. Kołodziejcki, Średniowieczne budowle obronne na terenie Jury Ojcowskiej w świetle wyników nowszych badań. Ojców 2006. ss. 35. Wyd. OPN z udziałem PTTK, nakład 1000 egz.
86. Jura Ojcowska w pradziejach i w początkach państwa polskiego. Ojców 2006, ss. 820. Red. J. Lech, J. Partyka. Wyd. OPN. Nakład 400 egz.
87. Prądnik. Prace i Materiały Muzeum im. Prof. W. Szafera, T. 16. Ojców 2006. ss. 288. Wyd. OPN. Nakład 250 egz.

88. Stanisław Niedzielski i jego zasługi dla Ojcowa. W setną rocznicę śmierci (1905–2005). Ojców 2006, ss. 36. Red. J. Partyka; Nakład 300 egz.
89. Sprawozdanie z podróży naturalistów odbytej w 1854 r. do Ojcowa ze wstępem prof. dr hab. J. Pawłowskiego. Reprint „Biblioteka Warszawska” 1855, t. 2; 1857, t. 2. Ojców 2006. ss. 172.
90. M. Gradziński, B. Michalska, M. Wawryka, Jaskinie Ojcowskiego Parku narodowego. Dolina Prądnika. Część środkowa, Ojców 2006, ss. 48.

2007

91. Prądnik. Prace i Materiały Muzeum im. Prof. W. Szafera, T. 17. Ojców 2007. ss. 264. Wyd. OPN. Nakład 250 egz.
92. M. Gradziński, B. Michalska, M. Wawryka, M. Szelerewicz, Jaskinie Ojcowskiego Parku Narodowego. Dolina Prądnika. Góra Koronna. Góra Okopy, Ojców 2007, ss. 121 + 2 plany.

2008

93. Witamy w Ojcowskim Parku Narodowym [płytką CD], Bielsko-Biała 2008. Nakład 1000 egz.
94. Wodyna obszarach chronionych. Streszczenia referatów i przewodnik sesji terenowych, red. M. Baścik, J. Partyka. Wyd. Polskie Towarzystwo Geograficzne, Ojcowski Park Narodowy, Ojców 2008, ss. 189 + kolorowa mapa.
95. J. Partyka, Pięćdziesiąt lat Ojcowskiego Parku Narodowego (1956–2006), Ojców 2008, ss. 55.
96. Elementy chrześcijańskie w edukacji ekologicznej, red. Ks. M. Ostrowski, J. Partyka. Wyd. Papieska Akademia Teologiczna w Krakowie, Ojcowski Park Narodowy, Oddział Krakowski PTTK im. Ks. Karola Wojtyły – Koło nr 1 „Pielgrzym”. Ojców 2008, ss. 136. Nakład 200 egz.
97. Wody na obszarach chronionych. [materiały pokonferencyjne], red. J. Partyka i J. Pociask-Karteczka. Wyd. Instytut Geografii i Gospodarki Przestrzennej UJ z udziałem OPN i Polskiego Towarzystwa Geograficznego, Kraków 2008, ss. 320.
98. Monografia Ojcowskiego Parku Narodowego, red. A. Klasa i J. Partyka, wyd. Ojcowski Park Narodowy. Ojców 2008 [wyd. 2009], ss. 766. Nakład 1000 egz. [druk w 2009 r.].
99. Prądnik. Prace i Materiały Muzeum im. Prof. W. Szafera, T. 18. Ojców 2008 [wyd. 2009], ss. 108. Wyd. OPN. Nakład 200 egz. [druk w 2009 r.].

2009

100. T. Madeyska, Dzieje w jaskiniach zapisane, wyd. 2, Ojców 2009, ss. 35, nlb. 1. Wyd. Ojcowski Park Narodowy.
101. Sztuka i podróżowanie. Studia teoretyczne i historyczno-artystyczne, red. P. Krasny, D. Ziarkowski. Wyd. Instytut Historii Sztuki UJ, Instytut Turystyki i Rekreacji AWF w Krakowie, Ojcowski Park Narodowy. Kraków 2009, ss. 269, nlb. 11.
102. Prądnik. Prace i Materiały Muzeum im. Prof. W. Szafera, T. 19. Ojców 2009 [wyd. 2010], ss. 332. Wyd. OPN. Nakład 510 egz. [druk w 2010 r.].
103. B. Wiśniowski. 2009. Spider-hunting wasps (*Hymenoptera: Pompilidae*) of Poland. wyd. Ojców National Park. Ojców s. 432.

2010

104. Granice ingerencji człowieka na obszarach chronionych. Zasady i modele gospodarowania. Streszczenia referatów i przewodnik sesji terenowych, Materiały konferencji naukowej, Ojców, 17–19 czerwca 2010 r., Red. J. Partyka, Ojców 2010, ss. 108.
105. Prądnik. Prace i Materiały Muzeum im. Prof. W. Szafera, T. 20. Ojców 2010, ss. 464. Wyd. OPN. Nakład 300 egz. [druk w 2011 r.].
106. M. Gradziński, B. Michalska, M. Wawryka, M. Szelerewicz, Jaskinie Ojcowskiego Parku Narodowego. Dolina Prądnika. Część południowa. Dolina Korzkiewski, Dolina Naramki, Ojców 2010, ss. 37 + 1 plan (wkładka).
107. Ulotki: Ojcowski Park Narodowy, 21 tytułów. Nakład 520 tys.

2011

108. M. Baścik, J. Partyka, Wody na Wyżynach Olkuskiej i Miechowskiej. Zlewnie Prądnika, Dłubni i Szreniawy, wyd. Instytut Geografii i Gospodarki Przestrzennej UJ, Ojcowski Park Narodowy. Krakow – Ojców 2011, ss. 104.
109. Prądnik. Prace i Materiały Muzeum im. Prof. W. Szafera, T. 21. Ojców 2011, ss. 112. Wyd. OPN. Nakład 300 egz.
110. M. Gradziński, B. Michalska, M. Wawryka, Jaskinie Ojcowskiego Parku Narodowego. Dolina Prądnika. Część południowo-wschodnia, Ojców 2011, ss. 110 + 2 plany.

2012

111. Człowiek w Ogrodzie Pana, red. Ks. J. Klimek, J. Partyka, wyd. Uniwersytet Papieski Jana Pawła II, Ojcowski Park Narodowy, Ojców 2012, ss. 188, nlb. 2. Nakład 200 egz.
112. Prądnik. Prace i Materiały Muzeum im. Prof. W. Szafera, T. 22. Ojców 2012, ss. 210. Wyd. OPN. Nakład 150 egz.

2013

113. Prądnik. Prace i Materiały Muzeum im. Prof. W. Szafera, T. 23. Ojców 2013, ss. 186. Wyd. OPN. Nakład 150 egz.

2014

114. Prądnik. Prace i Materiały Muzeum im. Prof. W. Szafera, T. 24. Ojców 2014, ss. 222. Wyd. OPN. Nakład 150 egz.

2015

115. Przyjaciel Ojcowskiego Parku Narodowego. Wydawnictwa Tatrzańskiego Parku Narodowego. Zakopane [z udziałem OPN]. Nakład 5 000 egz. 20 s. nlb.
116. Prądnik. Prace i Materiały Muzeum im. Prof. W. Szafera, T. 25. Ojców 2015, ss. 254. Wyd. OPN. Nakład 150 egz.
117. B. Wiśniowski, Cuckoo-wasps (*Hymenoptera: Chrysididae*) of Poland : Diversity, identification, distribution, Ojców 2015, s. 563.

2016

118. Prądnik. Prace i Materiały Muzeum im. Prof. W. Szafera, T. 26. Ojców 2016, ss. 282. Wyd. OPN. Nakład 100 egz.
119. W Ojcowskim Parku Narodowym [gra planszowa]. Ojców 2016.
120. Monografia Ojcowskiego Parku Narodowego. Dziedzictwo kulturowe, red. J. Partyka. Wyd. Ojcowski Park Narodowy, Ojców, 534 s. fot. ryc. tab. mapy.

2017

121. M. Guzik, A. Fischer, W Ojcowskim Parku Narodowym. Przewodnik po książce obrazkowej. Wyd. Ojcowski Park Narodowy, Fundacja im. Zofii i Witolda Paryskich. Ojców – Zakopane 2017, s. 63, nlb. 1.
122. W Ojcowskim Parku Narodowym. Kolorowanka. Koncepcja M. Guzik, Rys. D. Grochal. Ojców-Zakopane 2017.
123. Edukacja i duchowość ekologiczna, red. Ks. P. Tirpák, J. Partyka, wyd. Ojcowski Park Narodowy. Ojców 2017, s. 163, nlb. 1. ryc. fot. sum. [teksty referatów na XXV. Sympozjum Sacrum i Przyroda w dniach 7–8 października 2017 r. w Ojcowie].
124. Prądnik. Prace i Materiały Muzeum im. Prof. W. Szafera, T. 27. Ojców 2017, ss. 236. Wyd. OPN. Nakład 100 egz.

2018

125. Prądnik. Prace i Materiały Muzeum im. Prof. W. Szafera, T. 28. Ojców 2018, ss. 268. Wyd. OPN. Nakład 100 egz.

2019

126. Orle gniazdo w Ojcowie. Oprac. J. Partyka, M. Wojenka, A. Klasa, A. Sołtys-Lelek, Wyd. Ojcowski Park Narodowy, Ojców 2019, 32 s. fot.
127. Prądnik. Prace i Materiały Muzeum im. Prof. W. Szafera, T. 29. Ojców 2019, ss. 162. Wyd. OPN. Nakład 70 egz.

2020

128. Prądnik. Prace i Materiały Muzeum im. Prof. W. Szafera, T. 30. Ojców 2020, ss. 314. Wyd. OPN. Nakład 70 egz.
129. M. Gradziński, M. Wawryka-Drohobycki, B. Michalska-Kasperkiewicz, K. Bisek, M. Szelerewicz, J. Partyka, A. Amirowicz, J. Baran, J. Baryła, A. Górny, Jaskinie dorzecza Prądnika, wyd. Ojcowski Park Narodowy, Ojców 2020, ss. 672. Nakład 100 egz.